



ლიღეზა თავისუფლებას!

რვაენი ღრთუზა

რ-927

დაბაბანობელი ; ნოე ჟორჯია. **NOTRE DRAPEAU FONDATEUR : NOE JORDANIA**

თარგმანს სამ. სოს.-დმ. პარტიის საზღვარ-გარეთის ბიუროს.
Organe du Bureau à l'Étranger du parti Social-démocrate de Géorgie.

№ 117

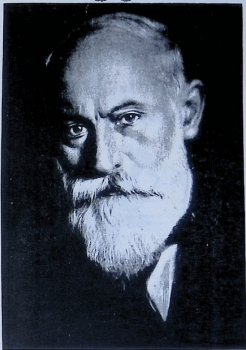


ავისტრო

1989 წელი



საქართველოს
საგარეო
აღმართმცემლობა



ფ. 1 - 927

1868-1953.

ნიკოლოზი

უკახახვედი ხერათი.

პარიზი 1952 წელი.



28

აგვისტო



19 24 წელი

" და თუ გვინდა, საქართველოს მედამ საქართველო ერქვას.
პირნათელი ვიყოთ უნდა ძირს კაცთან და მადლა ღმერთთან.

თუ გვსურს იქცეს საქართველო გაუტეხელ ციხე-კოშკად...
უნდა გვკონდეს ერთი რჩემენა, ერთი ენა, ერთი დროშა.

რომ მართალა ვიყოთ მედამ, ჭერ ღმერთთან და მიტე ერთან.
ერთად, ჩემო საქართველოვ! უნდა ვიყოთ ყველა ერთად!

ა ბ ვ ი ს ტ ო ს მ ს ხ ვ ე რ კ ლ ნ ი .

აგვისტოს მსხვერპლნი! მსხვერპლნი დიდი საქმის, უკედავი იდეალის, საკაცობრიო სულის-კვეთების. მათ თავი შესწირეს თავისუფლებას; ბრძოლის ველზე დაეცენ გმირებათ, ქართველი ერის მოციქულებათ.

და დავეიტოვეს დროშა წმინდა, შეურყენელი. ნებისყოფა და სიზამაცე შეუდრეკელი.

სად გაითხარა მათი საფლავი? სად ასვენია ჩვენი მებრძოლნი? ვინ იცის, მურტალმა ხელმა სადღაც ჩაყარა და დაეიწეების კვა მათ შიდას?

მტერი მოსტყუედა. აგვისტოს მსხვერპლნი განისვენებენ ძმათა საფლავში და ეს საფლავი ჩვენი გულია, გული თბილი, გული მოსიყვარულე. გული მთელი ქართველი ერის. მათი სიცოცხლე დაიწყო მათი სიკვდილის შემდეგ, სიცოცხლე მუდმივი, სამარადისო და წაუშლელი.

მტარვალნი ზიან თფილისში მონურათ, მსხვერპლნი კი ავიდენ გოლგოთაზე შეფურათ.

ისინი ცოცხლობენ, მაგრამ მკედარს ემსგავსებინან; მომაკედავთ კენესა, ქვრივ-ობლების წვევლა, ხალხის ყვედრება, სისხლის გუბნი და ხედ წამომჯდარნი მუხანათენი. კვდარი ესენია, კვდარი სამი-დღეშიით, მოუნანებლათ, დავიწყებულნი.

ჩვენი არწიენი, თავდადებულნი, წარსდგენ ისტორიის წინაშე თავაწეულნი. სახე გაშლილი და გაბრწყინებულნი. მათი სული ქვეყნის სულია, ობლობას მოკლებულია. საქართველო მათთან არის. მტარვალნი გარიყულია.

ისინი ბატონობენ, მამულიშვილთა დენენას განაგრძობენ; ბატონობა მოპოვებული ქვეყნის სრულ-ლით და ხალხის რბევით. ასეთი ბატონობა განა მრავალჯერ არ განუცდია ქართველ ერს?

ბნელი ძალების თარეში, უცხო ძალაზე დაყრდნობილი, არ ახალია, ძველია.



ესიკრუე და ორპი-

რობა ხელთ უჭირავთ ხმლათ და ფარადა. დაშენი-
ლმა უკუემა დღეს თავი მოიყარა მათში და გასეარა
მთელი ქვეყანა. მაგრამ ციური ნაპერწკალი ქართველ
ერში შინც ვერ ჩაქრო. ის ერთ დღეს ალათ ავარ-
დება და მწამებელთ სამაგიერო მიევილინებათ.

ხალხი რკინაა, იმას გადააქვს თავისი ზურგით
უდიდესი გასაპირი. მაგრამ როცა ის ცეცხლში ვარ-
დება, როცა ეს გასაპირი უზომოთ გაიზრდება, ის
ფოლადდება, სიმტკიცე უძლიერდება. აგვისტოში

დანთხეული წმინდა სისხლი ჩვენი მალამოა, ქართვე-
ლი ხალხის სამკურნალოა. საშიშარია არა დიზიკუ-
რი დევნა. არა პორციელი სიკედილი, არამედ სუ-
ლიერი დაუძლეულება, გონებრივი დაცემა, გულის
გატეხილობა. შორიდან შემოპარული მტერი ქართ-
ველ ხალხს თავის სიმებზე ვერ ამღერებს, თავის სა-
გალობელს ვერ ათქმობს.

სიტყვები:

ერი რჩება იქ სადაც იყო. თავის პოზიკიაზე მტკიცე
და გაუტეხელი. მან კარგათ იცის, რომ ერთობა
ჩვენი ტახტია. მტრებისთვის სასწრაზოა. არა-
სოდეს ქართველი ერი არ ყოფილა ისე გაერთიანე-
ბული. გათვითნობიერებული და ერთსულოვანი,
როგორათაც ის დღეს არის. აგვისტოს დროშა
მისი ცემენტია, აგვისტოს მსხაერპლი მისი საწინ-
დარია.

ყაყაისის მალალ ქედზე
მიჯაუული ამირანი
არის მთელი საქართველო
და მტრები კი ყვაე-ყორანნი.
მოვა დრო და თავს აიშეებს,
იმ ჯაქვს გასტეხს გმირთა გმირი
სიხარულით შეეცვლება
ამდენი ხნის გასაპირიო.

ხალხმა არ იცის დაღალვა. თაობა სცელის თა-
ბას. დაღალულს დაუღალაევი. ძველს ახალი. ასაკთა
ამ მიმდევრობაშია ხალხის სიძლიერე. მისი უკვდა-
ვება, მისი მუდმივობა. ეს სიმაგრე მტრისაგან აღუე-
ბულია: მას შეესკდა აზიის საშინელი ტირანები და
მათი ურდოები. და დღეს, მეოცე საუკუნეში, ვის
შეუძლია მისი აღება? მოსკოვის დამქაშებს, ჯულა-
შვილ-ოარჯონიკიძე-მახარაქებს? მათი ბატონობა
წუთიერია, მომავალს მოკლებულია. ხალხმა უირში
იცის მოთმინება, შეუძლია არც კი იკვნესოს, არც კი
იოხვაროს. მაგრამ ძალ-მომრეობას ქედი არ მოუხა-
როს. აგვისტოში აეარდნილი ალი მასში არ ჩამქრა-
ლა; ხალხის გულში დაფარული ნაკვერჩხალი ათ-
ბობს მის სულს და აძლეეს იმედებს. საქართველოს
თამამათ შეუძლია განიმეოროს აკაკის დიდებულნი

1924 წ. ნოე უორდანია.

აგვისტო

დღევანდელ დღეს 1924 წლის 28 აგვისტოს მოწიწებით, ხახოებით, ცრემლით, სევლით და ჭმუნვით ვიგონებთ იმ დიად მოვლენას, რომელსაც აღგილი ქონდა ამ 65 წლის წინათ ჩვენ პაჭარა ბელშავ საქრისციანო საქართველოში და, რომელიც ჩვენი ერის უაღაბებმა შემზარავ მუდამ საგონებელ სიხსლიან ხარჩულათ დაუდევს მათ მიერ განაწამებ ჩვენ დედა სამშობლოს ყოფა-ცხოვრებას.

აგვისტო ერთდღიანვე დროს არის უმშვენიერესი ზეაღვების განმათავისუფლებელი პრძოლების დაუვიწყარი თარიღი და იმავე დროს დრმა წრადელიის დღენი საქართველოს იხლორისა.

ქართველ ერს მის მრავალ ხაუკუნოვან იხლორიაში არახოლეს ქელი არ მოუხრია დამპყრობელთა წინაშე, რადგან მახშიდ დრმადაა ჩანერგილი ძველი გაფოდალებული უკვდავი შეურიგებელი უფუხი ქართული ხული თავისუფლებინა, რომელსაც ვერახოლეს ვერ დათრგუნავს დამპყრობელთა უხეში ძალა, და ამცომ 1921 წლის დამპყრობას ქართველი ერი არახოლეს არ შერიგებია, იგი მხოლოდ დროებით მოხკოვის უცხო ბურუნმა დაფარა.

1924 წელს 28 აგვისტოს ქართველი ერი აჯანყდა, ხვიქიურათ, მახობრით ვინაიდან მის ეროვნულ ხულში ჩარგულ დიად 26 მაიხის დამოუკიდებლობის თაყვანის

ცემას აღარ შეეძლო აუშფოთველად აეყვანა მიხთვის ნა-
 ციონალურათ და მორალურათ უცხო მოძალადის დამამცირე-
 ბელი ღირანია, ის აღხდგა, ამზობდა და გაძალა ეროვნუ-
 ლი ღრძობა "ჩაქურჩხა და ნამგლის" ემზღემის წინააღმდეგ,
 და თავის ეროვნულ ხუდიერ სიპიღირით აღჭურვილი, აღა-
 მიანურ ზომართლის სახელით აღმალღებული, იარალით ხე-
 ლში მოიხურვა იმის დაბრუნება, რაც მოხკოვმა ძალით
 მოხჭჭა. მათ დაანთეს განმათავისუფლებელი ბრძოლის
 ცეცხლი დამპყრობელთა წინააღმდეგ, საქართველოს ქაღა-
 ქეზხა, დაბეზხა და ხოფღებშიღ, მაგრამ მოხკოვმა და-
 მარცხა ხაერო ხალხური აჯანყება, გაუგონარი ბოროფე-
 ბით შური იძია მთელ ქართველ ერზეღ და განურჩევლათ
 ქართველთა სიხხლით მორწყო ჩვენი ხაყვარელი სამშო-
 ზლო, ხაღაც თვით მიწაღ ვი კვენეხოღა, და მთელ ერს რე-
 ხუცი ხიმფით მის წამებულ შვილთა სიხხლში შეღებიღი
 ხუნღები დააღო.

დამარცხდა ღიღი ხაქმე, მაგრამ მოხკოვმა ვერ მოხყავა
 ქართველ ერს ხული უფეხი, ხული ქართული, შეურიგებელი
 და ეროვნული ღრძობის ერთგულება, ხაწინდარი მიხი ხაბო-
 ლოვო გამარჯვებიხა.

აგვისფოს აჯანყების წამებულნი იქვენ ღეგენღათ, იხინი
 გახღენ დაუჯერებელ მოვღენად, რადგან მათი გამოხვღა
 იყო რაღაც გოღიათური ფანფახფიკური აქფი, რომელიღ
 ხელიღღება აღამიანის რაინღულ გამბეღაღობას, და ამით
 იხინი თვითონ იქფვენ იხფორიაღ, რადგან მათი და-
 ღვრიღი უმანკო სიხხლით დახწერქ საქართველოს იხფო-
 რიის ხაამაყო წაუშღელი ფურღღები, გახღენ მიხი განუ-
 ყრული ნაწიღი და გადავიღენ ღვთაებრივ მარახიღობა-
 ში.

თქვენი ჯაღათნი იყვენენ, ბოროფეების ცოცხალი განხახი-



ერება, უღვთონი და ვერაგნი, რომლებიც მზად არიან დალიონ აღამიანის ხიხლი. იხინი საფანიხებურ ხუღების სახელწოდებით შევიწყნენ მათ მიერ წამებულ ქართულთა იხცორიაში, და სამარადიხოდ დაღახრულ დაწყევლილიქნენ ჩვენი ერის მიერ. საბჭოთა რუხეთი ჯერ ვიღევ რჩება ერების ვარ ჩავეცილ ციხელ, რომელშიღაც იმყოფება დაწყევლებული ქართველი ერი.

აღხრულდა დახვრეცის წინ ჯალათთა წინ მათ მიერ წარმოთქმული შეურიგებელი, შთამაგონებელი მამულიშვილური ხწარუშოვარი ხიწყვები:

სიკვდილით ვერ შეგვიშინებს! ჩვენი სიკვდილი საქართველოს განთავისუფლების თავლებია. იგი დასაძლელღვეს, ვრის სიბრძნის და ერთი ათასად ვააჩვენებს შებრსოლოთ.

ე. წ. ჯ. ლ. ე. კ. ი. ე.



„შე ეუღებო სიხარულით, რაღვინაც ღირსი ვაუბდი სამშობლოს სამშვერლოზე ზე არეკედ მტარისა. ჩვენი სიკვდილი გამარჯულებს შიღვანს საქართველოს“.

ე. ა. ბ. ბ. ა. ბ. ა.

(ავგისწყობს აჯანყების გმირთა განცხადებებიდან)

თქვენი შვილები, შვილი-შვილები თუ შთამომავლობა, ჩვენი ერის საამაყო ახალგაზრდობა, აგრძელებს თქვენ მიერ განვიღ მძიმე გზას, ხველის ძველ მეზრძოლ თაობას, საუნჯეს უმაწყებს ღვლათს და ბრწყინვალედ აღის აზროვნების და საქმიანობის მწერვალზე ღიადი 26 მისის ერთგულებით.

თქვენი სამშობლობათვის თავგანწირვის მაგალითით განაღვლევებულმა ახალგაზრდობამ მშვილდობიანი გზით, და არა იარაღით ამა წლის 9 აპრილს ჩვენ დედა-ქალაქ თბილისში მოითხოვეს იმის უკან დაბრუნება, რაც საბჭოთა რუხეთმა ძალით წაგვართვა 1921 წელს ე. ი. საქართველოს თავისუფლება და ხუვერენულ სახელმწიფოთ

აღდგენა.

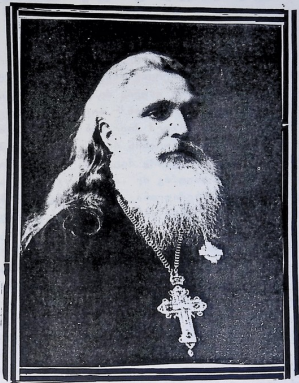
მშვიდობიანი დემონსტრაციის მონაწილე, ჩვენი ახალგაზრდობა, ჩვენი ხატუკუნის ჭკუა, გონება, იმედი და მომავალი, მოხკოვიდან სახწრაფოთ გამოგზავნილ საგანგებოთ აღამიანების მკვლელობაზე დაგერშილ რაზმელელებმა საშინელ საზარელ შემამრუწუნებელ ველურობით დაღეხილ ბარ-ნიჩბებით დაუპეს თავები ჩვენ საყვარელ ახლად დავაყვადებულ ბიჭებს, ჩვენ ღამაშ ხათნო მომღიმარ გოგნებს მათი განდმონთხეული სიხსლ ნარეჯვინით, გულ-მკერდი შეუღებეს და ყოველგვარ სიბრალელის გარეშე მათ ახალგაზღური სიგოცხლე მოუხპეს და მწუხრით შეპყრობილ ქართველ ერს ერთხელ კიდევ გაუხლელი შავები ჩაადვეს.

მათ თავიანთი უმანკო სიხსლით იხე, როგორც თქვენ გამოაქანდაკეს მსოფლიოს წინაშე ქართველი ერის ერთხელოვანი ნება-ხურვილი ძალით წართმეულ თავისუფლების აღხადგენათ. მათი სახელები იხე, როგორც თქვენი ქართველი ხალხის ეროვნულ განმანთავისუფლებელ ქმედობის უბიწო მწვერვალია, რომელც გვახწავლის და გვინერგავს ერის მეობის დაცვას, აზრს ჭკმმაროცხს და იმელს შეურყეველს.

მოვა დრო, ქართველი ერი კვლავ მოიპოვებს ნანაყრ თავისუფლებას, და იმ დღეს ხწორედ იმ დღეს, როგორც გვეუბნევა პრეზილენცი ნ. ყორღანია "ქართველი ხალხის სიმღერა და სიხარულის ყრიამული, თქვენ საპაფოცვემულოთ თქვენამდის ამოწვდება, თქვენც შეიგრძნობთ ამ დიად დღეს და ოგნებით თქვენც იქნებით ქართველი ხალხის ამ დიად ზეიმში"

დიდება და გამარჯვება ქართველ ერს, დიდება და ხატუკუნო ხხენება თქვენ წმინდა დაუვიწყარ სახელებს.

ღევან ფაღავა.



პეტროსოპოლის ეპისკოპოსი

ს რ ე მ ლ ი მ დ ი ო ღ ა

ს ე ვ ღ ი ს ა .

"ლიტერატურულ საქართველომ" თავის ფურცლებზე 30 ივნის 1989წელს გამოაქვეყნა უაღრესად საინტერესო ინფორმაციული დოკუმენტი, მის ყოვლად უწმინდეს სრულიად საქართველოს კათალიკოზ - პაპრიარქის ამბროსის შეხახებ. (ხაერო სახელი ბეხარიონ ხელაია) რომელმაც 1922 წელს გენუის კონფერენციას მიმართა მოწოდებით, რომელიც იყო მთელი საქართველოს ყრადღეიის მსოფლიოს წინაშე ხმა მაღლა გამოხატვა. ეს გახლდათ მისი გოლიათური ნების-ყოფის უშიშრად გამოვლინება ჩვენი ერის განხედელის ყამს, რომელიც მას ჭეშმარიტი მოწამებრივი სიკვდილით აღესრულა.

სრულიად საქართველოს პაპრიარქმა მის მოხამართლე ჯალათებს, სახამართლო პრეცედურის დამთავრების შემდეგ უპახუხა უკვლავ გმირულ ინფორიულ სილყვებით: "სული ჩემი ღმერთს ეკუთვნის, გული ჩემი საქართველოს და ჩემ ნეშტს რაც გხურსთ ის უყავითო". აი ჩვენი ფიქრით ვის ეკუთვნის წმინდათა შორის შერიცხვა და თბილისის ერთ ქუჩას მისი სახელის მინიჭება.

ამ მიმართვის გახხენება ვფიქრობთ საქართველოს ამ ბობქარ ხანაშიდ ყველა ჭეშმარიტ მამულისშვილისამდი ხავადღებულთა და ამიღვამ "ჩ.ღროშის" რელაქცია გათვამობთ მას თქვენ.

"ღ.საქართველოს" თანამშრომელს ბაღონ გია ბუღაძეს უცხადებთ ჩვენ ღიდ მაღლობას, მის პირად არქივიღან ამ მიმართვის ღროულად გამოქვეყნებისათვის.



დედო ღვთისაჲ, დაიფარე საქართველო!

1922 წ. თებერვალს სწულიად საქართველოს კათალიკოსმა ანბროსიმ ქვეყნად ზესაირინ ხელისი ბუნის კონფერენციას მიმართა შემდეგა. შინაარსის მოწოდებით:

„კულტურულ კაცობრიობას, ზეწობს კონფერენციასზე წარმოდგენილს, მონა დღიისა აშროსი, ზულიერი მწეებზე და პატარაჩი საქართველოსზე, ქრისტეს მიერ ხელყარულით მოცილობასზე.

ჭე კიდევ არაქრისტიანულს ხანაში, კაცობის ძარში შავისა და კახიისზღვებორის, ქართულ მოღვმის ტომებსა შექმნეს პატარა ხეცციო, მაგრამ ძლიერი ნებხიყოფით და მდიდარი აქტუალური ნიჭით სახელმწიფო, რომელიც ცნობილია ისტორიაში საქართველოს სახელით, და რომელიც საუკუნეთა განმავლობაში ერთად ერთი მტკარებელი იყო წინა აღიანი ქრისტიანულ კულტურისა და ვერტულ მუშაინისისა მე-18 საუკუნის ვახლს, გარეშე მტრებთან ბრძოლაში ძალია მხდობა. ქართველი ერა ნებაყოფლობით მიეცედა ერთობრწმუნე რუსეთს იმ იმედით, რომ მისი მფარველობის ქვეშ საქართველო უზრუნველ ხეოვდა თავისი პოლიტიკურსა და ეროვნულ არსებობას, რაიცა აშკარად არის აღნიშნული 1783 წ. საქართველოს მეფის ერეკლე მეორის და რუსეთის იმპერატრიცა კატერინე მეორის შორის დადებულს პოლიტიკურ ტრაქტატში, მაგრამ სამწუხაროდ ვაცრებულ იმედების ამარად დარჩენილი ჩემი სამშობლო 117 წ. რუსეთის ბიუროკრატიისაგან განიცილიდა მხოლოდ მწვავე დესპოტიასა და აუტანელ

შევიწროებას, ამატომ 1917 წ. დაირღვა იუ არა რუსეთის იმპერიის ზელოვნური მოღიანობა, ქართველმა ერმა გამოაცხადა დამოუკიდებლობა და დაუოცებელი ზელი მოკადა თავისი პოლიტიკურისა და ეროვნულ-კულტურული ცხოვრების რეგენერაციას, მიუხედავად იმისა, რომ ამ მუშაობაში მას აფერხებდნენ შინაური და გარეშე მტრები, მან გამოიჩინა ისეთი ნიჭი და ეროვნული შემოქმედებითი ენერჯია, რომ სამი წლის შემდეგ განაილებულა მან ევროპამ სერო მისი სახელმწიფოებრივი უნარი და ადგილი უბოძა საქართველოს დამოუკიდებელ სუვერენულ პოლიტიკურ ერთეულთა შორის.

რასაკვირველია, ამას ვერ შეუთრგდებოდა მისი უოფლიო ბატონი, მცარე ერთა მსაჯერი რუსეთი: მან დასძრა საქართველოს საზღვრებისაკენ საოკუპაციო არმია და 1921 წ. 25 თებერვალს, პატარა უზწორო ბრძოლაში სხსხლიდან დასლიდა საქართველოს ზელმეორად დაადგა კახერზე ისეთი მძიმე და სამარცხვიო შონობის უღელი, რომლის მსგავსა მას არ ვანუცდია თავის მრავალ საუკუნეთა ისტორიაში.

ოკუპანტები, მართალია, დამიონდ შინ და გარეო ეველანი და არწმუნონ, რომ მათ განათავსუფლდეს და გააბედნიერეს ქართველებზე, მაგრამ რამდენად ზედნაერადა გრძობს თავს ქართველი ერა, ეს სველზე უკეთ ვაწუშე, მისმა სულიერმა მამამ და დღეს დღეობით ერთმა ნაშვლიმა მოძღვარმა, რომლის ზელშია ამ ერის გულიდან გამოივლილი იღუპილი ძაღები და რომელსაც



უშუალოდ ეხმის მისი კვება და ვეფხა.

თამაშად და გაუზვიადებლად ვაზობ, რომ ის ყოველად შეუფერებელი ექსპერამენტებია, რომელსაც ეს უკანასკნელ წლებში ახდენენ ქართველი ერის ზურგზე, აუცობლად მიიყვანს მას ფიზიკურად გადაშენების და ხელეობრივად გავლერების და გახარწნის კარამდე.

ერს ართმევენ შამა-პაპაის სისხლითა და ძვლებით გამოხიბრებულ მიწა წყალს, რომელსაც უცხოეთიდან შემოხაზნული ურთგებენ.

მათა წყალობით, ახდამც გადატყეპულ ერს პირიდან ზღლიყენ მისის სისხლით და ოფლით შორწულ ხარის და გაუგებარის, ხიჩქარით ამავე უცხოეთში მიეწოდებია. ერს უგზობენ და ართმევენ შრომლიურ ენას, მას უბილწავენ შამა-პაპურ გროვულ კულტურას, დასანარულ, მას უბილწავენ წმინდათა-წმინდას ხარწმუნობრივ გრძნობას, და ხინდაისის თავისუფლების დროშის ქვეშ, ნებას არ აძლევენ თავისუფლად დაიკაოროდილოს რელიგიური მოთხოვნილება.

მისი სამღვდლოება უკოდურებად ღვეწულია. მისი გულებია, ეს ძველანძველათვე ფაქტორი საქართველოს გროვული სახელმწიფოებრთვი ახალღებნას და ძლიერებნას, დღეს უფლება აურილი ახდენათ, რომ ნებაც კი არა აქვს თავისი შრომით, გარჯილობით და უნარით მოიპოვოს მუდმივი სახნარის არსებობნას.

ერთი სიტყვით, ერთი კენების, ერთი გზინავს, მაგრამ საშუალება არაა აქვს მისი აწოდებნას.

ამ პირობებში ზეგს მწყემსმთავრულ შოვადეობადა ერთაც კულ-

ტურულ კაცობრიობის ვასაკენათ ვსოქვა:

შე, როგორც გულებიის წარმომადგენელი, არ შეედივარ პოლიტიკური ცხოვრების სხვა და სხვა ფორმების დაფხენასა და რეგლამენტაციასში, მაგრამ არ შემოძლია არ ვისურვო მუში ერთხოვს ისეთი წყნობლება, რომელიც შედარებით უფრო მეტად შეუწყობს ხელს მის ფიზიკურ აღორძინებას და კულტურულად განვითარებას, კანტომ ვიხიოც:

1. დაუყოვნებლივ გაუყენო იქმნეს საქართველოს რუსეთის საკუთაციო ქარა და უზრუნველყოფილ იქნეს, მისი მიწა-წყალი უცხოელთა თარეშობასა და მძლავრობა მოტაცებისაგან.

2. საშუალება მიეცეს ქართველ ერს თვითონ სხვათა ძალდაუტანებლივ და უყარნაბოთ მოაწუოს ისეთი ფორმება სოციალ-პოლიტიკური ცხოვრებისა, როგორაც მის ფსიხიკას, სულიკეთების, ზე-ჩვეულებას და ერთგულ კულტურას შეესაბამება.

სრული ახელი მაქვს, რომ მძლავრ პატრიკლული კონფერენცია, რომელსაც მიზნად დარუხაავს გააკვიოს უდიდები პირობლებში კაცობრიობის ცხოვრებისა და დაამუაროს ქვეყანაზე სამართლიანობა და თავისუფლება, არ უზადლებულაოცს პატარა საქართველოს ელემენტარულ მოთხოვნილებას, დღეს ზემის პირით წარმოიქმნულს, და დაიხსნოს მას ძალმოზრებებისა და სამარცხვინო მდნობის აღაქვებიდან.

კურობევა უფლისა იუოს თქვენზედა და თქვენს კეთილშობილურ მისწრაფებასა და მუშაობასზე.

მდაბალი ამბროსი, პატრიარქი, სრულიად სპარსთველმობს.

7 თებერვალი, თბილისი.

ე ნ ო ბ ა .

დღევანდელ გარდაქმნის ხანაში დროულად ვცანით გამო-
 ვაქვეყნოთ, აწ განხვეწებულ ღამ. ხაქ. პრეზიდენტ
 ნოე ყორღანიას შემოწვანილი პრეკეტი ხაქართველთ
 ხ.დ. პარტიის ხაზღვარგარეთელ ბიუროს ხხლომაზე მეორე
 მხოფლიო ომის დამთავრებისთანავე (12 აგვისტო 1945წ.)
 იმ დროინდელ ბიუროს თავჯდომარე გახლდათ, ნოე ყო-
 რღანია. ბიუროში შედიოდნ შემდეგი პირები: 1. ევგენი
 ნი გეგეჭკორი, 2. კოჩია გვარჯალაძე, 3. გიორგი ერ-
 ძე, 4. გრიგოლ ურუაძე, 5. პავლე ხარჯველაძე, 6. დე-
 ვან ფაღავა და 7. ბიუროს მდივანი ჭარახი წულაძე.
 ცნობილია, რომ ნ. ყორღანიას ფიქრი და ოცნება იყო
 მისი გულის უკანახკნელ ფანქვალაძე, უანგარო ხამხა-
 ხური მშობლიური ერისადგი მიხ უკეთეს მერმისიხა და
 ბელნიერებისათვის.

ნოე ყორღანიამ უკანახკნელ ომს უწოდა ქართველი ერის
 ნამდვილი შეგნებული გენოციდი.

მეორე მხოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ ამერიკის და
 ხაზ. რუსეთის დამოკიდებულებამ მიიღო უაღრესათ მფრუ-
 ლი ხახიათი, რომელხაფ ცივი ომის ხახელწოდება შეა-
 რქვეს და შიშობლენ ნამდვილ ომის შესაძლებობაზე.

ნოე ყორღანია დრმად იყო დარწმენებული, რომ ამ ორ
 გიგანწთა შორის, ხაღხის გავლენით მოხდება დაზავება ლ
 ამ მომავალი პერსპექტივისათვის მან წამოაყენა ქა -
 რთველი ერის გახანგობათ ხ.ხ.დ. პარტიის მოთხოვნილ-
 ბათა პროგრამა, რომელიც ხავხებით შეხაბამება გა-
 რდაქმნის გამო ხაქართველოში შექმნილ დღევანდელ მდგო-

მარგობას და ამ შეგნებით ვაქვეყნებთ მას.



ბ.ს.დ. პარტიის მოახლოვნილებათა პროგრამა.

---.---

I- პოლიტიკაში:

- 1) გაუქმება კომუნისტური პარტიის ლექსაფურის.
- 2) გამოცხადდეს ადამიანი ხელშეუხებელ პიროვნებათ.
- 3) დადგინდეს თავისუფლება ხიფყვის, კრების, პრესის, თავისუფალ ორგანიზაციების, გაფიცვის...
- 4) გამოცხადდეს ყველა პარტია ერის თანახმორ უფლება-თა ნაწილებათ.
- 5) უნდა მოხდეს თავისუფალი დემოკრატიული არჩევა ყველა წარმომადგენლობითი კრებულის (პირდაპირი^ს ხალხმლო, ხაყოველთაო კენჭის ყრით ორივე სქესისა)
- 6) მოწვევა დამფუძნებელ კრების, რომელსაც მიენდობა სახელმწიფოს აწყობა დემოკრატიულ ნიადაგზედ და ყველა მიხი ძირითადი კანონების გამოცემა.

II-ნაციონალურ საკითხების მოხაგვარებლათ:

- 1) სახელმწიფო დევიზი უნდა იქნეს "ერი და დემოკრატია^ა ერის თავისუფლება და დემოკრატიული წესწყობილება.
- 2) უნდა გამოცხადდეს, საბჭოთა ნაციონალური რესპუბლიკები სუვერენულათ თავის საშინაო და საგარეო საქმეებში.
- 3) ნაციონალურ რესპუბლიკებმა თვითონ უნდა ბირჩიონ თავისი მთავრობა დემოკრატიული წესით.
- 4) მიეცეს ერებს, საშუალება თვითონ გამოარკვიოს დარჩეს ხაერთო კავშირში თუ იყოს ხავსებით დამოუ-

კიდეზელი და ან შევიღეს რეგიონალურ კავშირში მის
 მეზობელ ერებთან.

III- ეკონომიურ საკითხების მოხაგვარებლათ:

- 1) გაუქმდეს იძულებითი კოლხოზური სისტემა, არსებუ-
 ლი კოლმეურნეობის ბელის გადაწყვეტა მიენდოს მის
 წევრებს.
- 2) გამოცხადდეს თავიუფლება კერძო ინიციატივის, რომე-
 ლიც არ იქნება მიმართული ადამიანთა წინააღმდეგ.
- 3) ყველა წვრილი სამრეწველო და სააღებმომცემლობა.
 უბრუნდება მათ პატრონებს, რომელიც მათ ჩამოერთვა.
- 4) ყველა მოქალაქეს ეძლევა უფლება თავისუფლათ იმუ-
 შაოს და იშრომოს ყველა ეკონომიურ დარგში.
- 5) ყველა დიდი საკუთრება გადადის დემოკრატიულ მთა-
 ვრობის განკარგულებაში. მოვლა პატრონობა ეწყობა
 თანამშრომლობის ნიადაგზედ- მუშათა სინდიკატების,
 კერძო თუ წვრილ მეხაკუთრეთა ორგანიზაციების და
 სახელმწიფოსი.
- 6) სახელმწიფო ბიუჯეტის მთავარი წყაროა შემოსავალი,
 სხვილი საკუთრებისაგან.
- 7) შემცირდეს რიცხვი დაქირავებულ მოხელეთა მართველო-
 ბის ყველა დარგში.
- 8) შემცირება მუდმივი ჯარის, შემოღება თავდაცვითი
 მილიციის.

---.---

ფიქრები და განხილვები საბჭოთა რუსეთის ვითარებაზე.

1917 წელს ოქტომბერში ბოლშევიკებმა ლენინის მეთაურობით ძალით გარეკეს, რუსეთის სახალხო წარმომადგენლობა, ჩაიგდეს ხელში ძალაუფლება, დაეპაწრონენ ქვეყანას და გაბატონდნენ.

ეს გახლდათ თებერვლის რევოლუციის, მის ხელმძღვანელობის და მდროშის, რუსეთის დემოკრატიის დღენი დამარცხების და პოლიტიკურ ანტიპარტიკულ მიზნად განდევნის, დღენი წითელი რეაქციის გამარჯვების; დასაწყისი ახალი ფორმის გაუგონარი არ ნახული მძვინვარე სიხსიანი ჩავარის, მონობის, აღამიანის პიროვნების და ერების უფლებების ფეხქვეშ გათლვისა და მძიმე წანჯვის ხვრის წარების. ოქტომბრის გადაწყვიტებამ შემუხრა მთლიანად არსებული საზოგადოება და სამაგიერო შექმნა ახალი უღმობელი, კარიერისწული იერარქიული საზოგადოება სხვანაირ შემადგენლობით და ფსიქოლოგიით პროლეტარიატის დიქტატურის მართველობის სახელწოდებით, რომელმაც ძალად და დაბალ ფენებთან დაყო საზოგადოება და გაამეფა საშინელი ტერორი, რომლის გამო საბჭოთა განაწამებ მოქალაქეებს თითქოს სიჩუმის აღთქმა მიუციათ იმის შესახებ, რაც მის გარშემო ხდება. აქ ვერაფერზე ვეღარ გედავენ დაპარაკს. საბჭოთა

რუხეთში ამა თუ იმ პარტიული მეთაურის განწირვის თუ დახვის დღეს, რაც იქ ჩვეულებრივი ხშირი მოვლენაა მისი მეგობრები უნდა დამუნჯდნენ და დაბრმავდნენ, ადამიანი უკვე დამარხულია მაშინვე რაჩამხავ ენკავებებს წყალობა მოაკლდება, აქ ყველაფერი ერთი ადამიანის მიერ მოძებული წყალობაა, ამ ადამიანს შეუძლია ხვა-ღვე წაგართვას ის რაც მოგვა და დაგხაჯოს. ჭირანი თვით ხაბჭოთა ხისფემის ქმნილებაა.

ხაბჭოთა რუხეთში გამეფდა მართველობა, სიცრუის, მოწყუების, დაბეზღების, მღიქვენელობის, და მოხსილვის უღმობელ ხისხლიან ფერორის გზით.

ოქცომბერმა შეიწირა მილიონობით ადამიანთა სიცოცხლე, ადამიანის თავისუფლება, კეთილდღეობა და მოახდინა მისი ხრული დამონება.

ხელისუფლების მიერ მოხსილული ეგრელ წოდებული მწერლები წლების განმავლობაში უხირცხვილთ უმჯციცებდნენ მხოფლიოს, რომ ხაბჭოთა ხისფემა ხავხებით ეგუება ხალხის ნება ხურვილს, ხულს და ისფერიულათ გაჰვიოლენ ხაბჭოთა რუხეთის მიღწევებზე და მათ მართველებს ღვთიურ ხილიადის ორეოლთ მოხავდენ.

ხულ ხხვას გვეუბნევა ხინამღვილე, ხალხი უფლება აყრილი, ერები დამონებული, მილიონობით გაყლეფილი ადამიანები და ამავდელ არა ნაკლები ცივ ციმპირის ფუნდრებში გულავგებში გამომწყვდეულნი უღვთოთ, რომ ილუჰებოდენ.

ოქცომბერმა აგრეთვე ხახიკვდილო დახვარი ჩახცა ხახოფლო მეურნეობას, რომლის მთავარი მიზეზი იყო გღუხთა მიმართ გაუმართლებელი სიხახფიკვე, ცივიკური





მალმომრეობა და უნდობლობა. გლეხი ღენინმა გამოა-
ცხადა, როგორც სოციალურად არა ხაიმელს ეღებენცხად,
კერძო საკუთრული ინსტიტუტებით გაყდენთილი, რომელიც
"თავის ბუნებით საშიმროებას უქადის საბჭოთა ხელისუ-
ფლებასო".

რუხეთი, რომელხაც ხვრცით მსოფლიოს მეექვხელი უჭი-
რავს თავის უმდიდრეს მიწებით, მეფის დროს არამც თუ
აკმაყოფილებდა პურიო მოხახლეობას, აომამდ უცხოეთში-
ლაც გაჰონდა და კონკურენციას უწევდა დახავლეოხ.თა-
ვის მაღალი ხარისხის პურის ხორბლით მეორე ადგიო
ლი უჭირა მსოფლიოში ხორბლის ხაექცარო მოხავლია-
ანობით, დღეს კი საბჭოთა კავშირი მე-90-თე ადგიო
ღბია. (ერუნალი "კრიტიკა" 1988 წელი ნომერი 5, გვ.17)
ხორცოულობაზე, რძესა, შაქრის და ცხიმებზე ხომ და-
პარაკიც ზედმეცხია, რადგან იხინი ძნელად საშოვნელ
იშვიათობათ გახდენ ბაზარზე.

საბჭოთა რუხეთის ეკონომიკა, რომ აღორძინდეს და მოხა-
ხლეობისათვის სახურხათო პრობლემა დადებიოთად გადი-
ჭრეს პირველყოცდისა საჭიროა ღენინიშმ-ხცხალინიშმის
აგრადურ ხექცორში მიხი ხრული დამლევა და 30იან
წლებში შექმნილ ხაკოლმეურნო სიხცემის ვაუქმება.მი-
წა უყოყმანით უნდა დაუბრუნდეს მის პაქრო-
ნს, მის ნამდვილ ჭირიხუფადს გლეხს, რომელმაც უნდა
ირწმუნოს, რომ მას მიწას არ წაართმევენ, მისცემენ
თავისუფლებას და ბიუროკრატიულ აპარატის ღქცხაყისა-
გან გაანთავისუფლებენ. მიწა ელის თავის ნამდვილ პა-
ქრონს. ერთხელ და ხამულამოთ ხაქვეყნოთ დამცვი-
ცდა, რომ ღენინის მიოთოებები კომუნიზმისაკენ მცლა-
რი გამოდგა და განიცადა კაცხაცროფიული დამარცხება.

ქვეყანაში ხანაფრელი გახდა პური, შაქარი, ერბო, ხაღხი დააბებს, დაამშვიებს და გააღაფავებს.

ღენინურ კომუნიზმის "ბრძენ" მშენებლებმა ხაღხი ხა-
 ვნის, მარილის და ახანთის გარეშე დახეცვეს, ჩამოა-
 ყალიბეს ყოვლისშემძლე განცხრომაში მყოფი ახალი საბჭო
 თა ყაიღის შეუბღაღებელი ბაფონები, რომლებიც სიხხლს
 ხეუნნიან ფრორის გზით დამონებულ დამუნჯებულ ხაღხს.
 ახეთ ღენინურ გზით კომუნიზმის მშენებლობამ 60 მი-
 ლიონი უღანაშაულო ადამიანთა სიღოფხლე შეიწირა.
 საბჭოთა ეკონომიურ გაკოფრებამ დახვა თვით საბჭოთა
 სიხეემის ყოფნა არ ყოფნის ხაკითხი, მისი გაღატრა
 გახდა აუფიღებელი, მახ დანგრევა დაღემა ემუქრებოდა,
 და ამ ღროს საბჭოთა მართველობაში, გაობრწყინდა შე-
 დარებით უფნობი პიროვნება მიხეილ ხერგეისძე გორბა-
 ჩოვი, ვაფი ჭკვიანი შორს მჭვრეფელი და გამბედავი, რომ
 მელმაც **საბჭოთა ზნაღებში ხაღელიად უჩვეულო "პერე-
 ხფროივა" "ელახნოხფის" ღოზუნგით მის ღრომაზე წააწე-
 რა ესეოღენ ნანაფრი: : განიარაღება, მშვიღობიანობა,
 და ღემოკრაფია.**

ვაფობრიობა ხაუკუნოებით ოფნებობს მშვიღობიანობის
 განხორციეღებაზე, უომრათ და ძალდაფანების გარეშე.
 შორეულ წარხულიდან ჩვენამღის მოაღწია, როგორც
 აღოქმამ, რქმენამ, ნაფვრამ და ვით ღოფვამ იხეთ ხა-
 ნის დამყარების, როღეხაფ ადამიანი გკერღზე გაღა-
 ღებს, დაღეწავს მის მიერ შექმნილ იარაღს, რომელიც
 მახ უმოწყალოდ ვღავს და უნადგურებს მის მიერ მიმივე
 შრომით შექმნილ სიმღიდრებს.



ხწავლულების გამომანგარიშებით 5568 წლის არხებობის ხანაში ჩვენმა პლანეცამ გადაიჭანა 14.550 ვაჭარა და ღილი ომიანობა, რომელმაც იმსხვერპლა ხამ მილიარდ ექვსას ორმოცდა ერთი მილიონი ადამიანის ხიცოცხლე, რაც თითქმის 220 მილიონ ადამიანით აჭარბებს პირველი ივლისის 1968 წლის მცხოვრებთა რიცხვს ჩვენ პლანეცაზე.

ამ ომების დროს, დანგრეულ დაღუპულ იქნა 115,13 კვინჯალიონი დოღარის ღირებულების ქონება, რომელიც უზრუნველ ყოფდა მთელ დედამიწის მცხოვრებთა მაღალ ნივთიერ მდგომარეობას ათი საუკუნის განმავლობაში (უნივერსარული ენციკლოპედია).

გორბაჩოვმა ამ მის გონიერ ნაბიჯით განიარაღებახა და ხამშვიდობო წინადადეგებით, დამის მის დახახულ ორ მთავარ მიზანს მიადქია, კმაყოფილება შინ და აღფრთოვანება გარეთ, რომელხაც ჭამს უკრავს მთელი კაცობრიობა, მაგრამ იხიც უნდა ითქვას, რომ ამ მის ნაბიჯს გარკვეული ხიცრთხილით და არა ხრული ნლობით უყურებს ევროპა და ამერიკა.

გორბაჩევის "პერესტროიკამ" თითქმის ფანჯარა გაუღო ხამ. რუხეთში ძალით შეყვანილ ერთა თავიხუფლებას. ხამ. იმპერიამი ითვლიან 101 ეროვნებას, რომლებხაც აქვთ თავიანთი კულტურა, ენა და ჭრადიციები. ("ოფრიონა" ივნისი 1988 წელი).

წითელი რუხეთი ხიხხლიანი შეუქრადებელი დიკვდაციით ვახუხობდა ყველა ერებს ოღნავ რაიმე ნაციონალურ გრძნობების გამომყლავნებისათვის და მახ რკინის ხუნლებით ხალჭავდა.



„დღეს საბ.რუსეთის ერთობა აშკარა დაშლა დანაწილების მუდმივ მუქარის ქვეშ იმყოფება, მისი დემოგრაფიით მისი მაშინდელი რჩულის მცხოვრებთა აღზნებული იხლამური მრწამსის გამოსახვით და შეუკავებელ პაფარა ერთა ნაციონალურ თავისუფლების ხურვილის ზრდით, რომელსაც ჩვენ არ დაუშვებთ“. ანხალებერ ველიკო რუსთა ორგანიზაციები "პამიაციის" სახელმწიფო მინისტრი, რომელთა დემონსტრაციებს ხშირათ აქვს მოხკოვში და წარდება მღიფიის მფარველობის ქვეშ.

უხლბ მთვისმინოთ გორბაჩოვის აზრი პაფარა ერების ნაციონალურ დამოუკიდებლობის და მათი გამოსვლის შესახებ საბ. კავშირიდან, მან მეუხად მკვახეთ ულანქად განუხხადა ამ უაღრესად ხამშიმო ხაკოთხის დამხელ ყურნალისუბებს: "ის არავითარ შემთხვევაში არავის ნებახ არ მიხეცებს, რომ ჩვენ მშობლიურ საბჭოთა ხამშობლოს^{მთლიანობას} ვინმე შირი გა?ოუხხაროხო". ამ განხხალეების შემდეგ, რომელსაც აღგილი ქონდა პარიზის თვითმართველობის მიერ 5 ივლის 1989წელს მის საპაცივემულოთ გამართულ ნაფიმზე მიხეილ ხერგეიძის მუდამ მომლიმარე ხიმპაციური ხახე ივანე მრისხანეს ხახის გამომეყყველებამ შესხვადა, რამაც გავკირვებაში მოიყვანა ყველა დამხწრენი.

აქედან აშკარაა, რომ ჯერ-ჯერობით არაფერი არ შეცვლილა ამ მიმართულებით და ხვალინდელი გაზაფხული ვაი, რომ კიდევ შორხაა.

და როვორც ფრანგი დიდი მოგზაური მწერალი დე-კუხუენი ხწერდა ამ 150 წლის წინათ"რუსეთის „მპერია, როვორც ყოველთვის ერთა საპყრობილეა, რომლის გახალებრ



მეფე უპყრია ხელშილ".

ღღეს მეფე აღარაა და ეს გახალეობი ღელთ უპყრია ყოველის შემდეგ ერთ ვაცხს, რომელმაც აკადემიკოს ხახაროვის თქმით "თავის ხელში თავი მოუყარა განუხაზღვრელ ძალა-უფლებას რაც უაღრესათ ხაშიშიათ".

ამ ვაცხის ხახელთა ყველახათვის ცნობილი მ.ხ-მე გორბაჩოვი, რომელიც პირველ აღგიღს ანიჭებხ არა ერთ-ერთულ ხაკითხის გადაჭრახ არამელ ველიკო რუხთა ნივთიერ, მდგომარეობებხს, რომელხაც ვფიქრობთ იხ შეხლებხს, და უღვევლ რუხთა ძლიერ ძალებხს გვერდში ამოიყენებხ მის ხელისუფლების რაკირულ დახაყრდნობ ხაძირკველთ აქცევხს, მეკრავხს ერთ ძლიერ ველიკო - რუხთა ძლიერ მუშაოთ, რომლიც მათი პრეხილან ამოღებულ ხიფყვებით, რომ ვხთქვათ " გახრეხს ერების ავანტიურისცთა იხფერით კივიღხს" რომლის ხაუკეთეხსო მაგალითთა 9 აპრიღხს თბიღისში მომხლარ შემამრუწუნებელ უღვთო ხოცვა-ყღღისხს, რომელხაც ხამწუხაიოღ არაა გამორიღხუღი, რომ იხინი კვლავაღაც გაიმეორებენ უფრო მეფი ველურობით ყველა ერთ-ერთულ გამოხველებხს რახაკლავათ.

ყველა პოღიფიკურ. მეთათრის მოღვაწეობაში არის ორი მხარე დაღებითი და უარყოფითი, გორბაჩოვიც ამ წეხს დაღათხს და ვანონხს ემორჩიღება, უხათუოთ დაღებითთა გორბაჩოული გარჯაქმნა, რომელმაც ხაღუაღება მისცა მოქალაქეებხს ხიფყვის და პრეხის მეფი თავისუფლებიხს და ერებხაც მოხკოვის უზენაეხს ხაბჭოში მათ მიერ არჩეულ წარგ ზავნიღ ღეპუფაფეების პირით მათი მოთხო-ნიღლებიხს ხადიხკუეხითთ გამოყანის.

გარდაქმნან შვა ორი ახალი ფიკის ადამიანები, პირვე-
 ლნი, ჭკვიანნი, ფრთხილნი და გაბედულნი მამულიძვი-
 რნი, რომლებსაც რეჟიმი ველარ მოიყვანს მორჩილებაში
 და ველარ გახლის მათ, მათ წინაპრებოვით პახიურ ელე-
 მენცობათ, მეორენი უბრალო ავანტიურისცები, რომლებიც
 უროვნულ საქმიანათვის არიან უადრეხად მავნე ხაშიში
 და აგრეხიული პირები, რომლებსაც არავითარ შემთხვე-
 ვაში არ უნდა გაყვეთ და უნდა გაეთიშოთ. არახილეს არ
 უნდა დაივიწყოთ, რომ ხაბ. რუსეთი ჯერ კიდევ ჯალა-
 თთა უკმარისობას არ განიღდის.

პოლიტიკაში მდგომარეობა ქმნის შეგნებას, რომელიც
 გვახწავლის, გვეუბნევა და გვიკარნახებს, რომ მომა-
 ვალი ფრთხილ აუჩქარებელ მველ აზროვნებ^{ნი} გაახალგა-
 ზრდავებაშია, რომ პაფარა ერებისათვის აუცილებელი
 გახ^ვი ახალი პოლიტიკური კომპანის გამონახვა, რომელიც
 ერებს უჩვენებს ^{რეალურ} უროვნულ პოლიტიკის გზას არა
 ძალმომრეობა და პირდაპირებისაკენ არამედ მშვიდობიან
 დიალოგისაკენ, რომელიც უპირველესი მოვალეობაა ჩვე-
 ნისთანა პაფარა ერისათვის და მეორე, ერთად ყოფნას
 ჩვენ ბედში მყოფ ერებთან და ერთობლივით წინ ხვლას
 ამ მუჟად მძიმე ხანაშიდ.

ჩვენი ხაკითხი წყდება მოხკოვში და არა სხვაგან, ამი-
 ჭომ აუცილებელია ჩვენ დიდ მეზობელთან ერთად გულ-
 წრფელი გაგებით ხამშვიდობი დიალოგი. არახილეს არ
 უნდა მივცეთ ხაბაბი მოხკოვს, რომ ის მისლამი ჩვენ
 კეთილ განწყობილებაში დაეჭვიანდეს და დაღაფი დაგვა-
 ბრადოს.



მიუხედავად იმისა, რომ ეს ჩვენი შეხედულება ყველანაირად მიერ არ იქნება გაზიარებული, ის მაინც გადალახავს ყველა სიძნელეებს და გაუკაფავს გზას თანდათანობით ევოლუციის, თანახმად უფლებიან მოლაპარაკებით, შესაძლებლობის ფარგლებში ერთა კანონიერ მოთხოვნილებების მაქსიმალურად დაკმაყოფილებას, რის განსახორციელებინათვის აუცილებელი პირობაა ზომიერება კიდევ სიფრთხილე თავშეკავება და გორბანოული გარდაქმნების მხარე დაჭერა, რადგან ვფიქრობთ, რომ ის ემსახურება ჭეშმარიტებასა და თავისუფლებას ურომულისათვის მან იცის ვერ განახორციელებს. მის წამოყენებულ გაბჭულ რეფორმებს და ვერახოდეს ვერ იქნება ძლევა მოხილი მეთაური; გარეშე მის მიერ აღთქმულ დემოკრატიისა, რომელიც იფიცებს ხალხს და მას გვერდში უყენებს. დღევანდელ შექმნილ არ ნახულ პირობებში გამოსავალი თქვენ თვითონ უნდა გამოიხატოს ადგილზე დაჭერით და შირს მჭვრეულობით, ჩვენ ცოცხანი და მარცხონი ვართ, ეს იგოდენ ჩვენმა დიდმა და გონიერ წინაპრებმა და ამიყომ ითვლის ჩვენი ერი მრავალ საუკუნოების არსებობას.

აი პატივცემულ ჩვენო მკითხველნო, ჩემი მოკრძალებითი აზრთა კონა, ფიქრები და განსჯები შორეთიდან მუდამ ჩემ ხანაწრელ სამშობლოსადმი მის პნელადობის ხანაში.

ღევან ფაღავა.



ლენინის პიროვნების ანაწილია ცნობილ ღიბიდან წი-
ლენიციხა და ხაფრანგეთის აკადემიკოს ჰანრი ჭროი-
ას დახახიათებოთ.

---..---

წარხულ წელს მოხკოვმა არაჩვეულებრივ ხაზიმო ვითა-
რებაში ჩააფარა, ოქტომბრის "რევოლუციის" ჩვენ ვი-
წყობლით გადაფრიალები 70 წლის თავი.

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამ გარდაქმნის ხანაშილ ხაინცუ-
რეხოა ზემოთ მოხხენებულ პიროვნებათა აზრი ღენინზე
მის ბუნებასა და ხახიათზე.

მამ მოუხმინოთ ხოლენციხის: " ოქტომბრის გადაფრია -
ლები ხულის ჩამდგმელი გახლდათ ღენინი.

კაცი ბოროცი, ვერაგი, ნავხი, გაუფანელი და სიხხლის
მოყვარული. ღენინს ცოფა რამ ქონდა ხაერთო რუხულ კუ-
ლფურახთან, გაყლენთილიინფერნაციონალიზმის პრინცი-
პებით, ის არ ეკუთვნოდა არცერთ ნაციას, მისთვის ;
უნობი იყო შებრალება და ჰუმანიური გრძნობები, მას
არ ქონდა გრძნობა მეგობრობის, არც მის თანამშრომლე-
ბისადმი და არც ხალხისადმი .

ღენინი გახლდათ ნამდვილი 1917 წლის თებერვლის რევო-
ლუციის დამხამარებელი. მან შეხცვალა მეფის რუხეთი
ხაბჭოთა ხოციალისფურ რუხეთის ხახელწოდებით" (ხოლენ-
ციხის ინფერვიულიდან გაზეთ "ჭაიმხში" 18 ივლისი
1989წელი).

ეხლა მოუხმინოთ აკადემიკოს ჰანრი ჭროიას: "ღენი-
ნის ღროხ ინფელიგენციის მდგომარეობა კაფახსწრწიული
შეიქნა. ღლიდან რუჟიმის დაარხებისა ჩეკა მათ მეუ-
ბრალებლათ, განუკითხავათ ღიკვიდაციას უკეთებდა

მათი "გურყუაზიულ მიღრეკილებიხათვის". ხაბჭოთა განათლების კომისარი ლენინარსკი ხწერს ავადემიკოსი პ. ჭროია ანხადებს "როგორც არ უნდა ყოფილიყო მათი მეცნიერული შრომები თუ აღმოჩენები, პიროვნების ხელშეუხებლობა მათლამი გამორიგხული იყო. გაუხამართლებლათ უმეცეს შემთხვევაში დახვრეციით და ან ცივ ციმბირის ხაპყრობილეაპის გრძელ ვადიან გამომწყვრევიით თავლებოდა.

ერთი მილიონ შვიდახი, ათას ჩეკის მიერ დახვრეცილ პატიმრებისაგან 350.000 მეცნიერნი და ხაზოგადო კულტურული მოღვაწენი იყვნენ ოქტომბრის რევოლუციის პირველ წლებში". (ავ. პ. ჭ.-გორკი გამ. ფლამარიინი) ვინ იყო ამ მახიური დაუჯერებელი ხოცვა-ყლეცის წამყვანი მეთაური? ვლადიმერ ილიახბე ლენინი და ამიციომ თუ შირთლა ხურსთ გარდაქმნა იყოხ ნაღვილი გარდაქმნა აღიარებულ უნდა იქნეს მისი ბოროცი გულხაკლავი ქმელობა, დანამაულება და ხედალინთან ერთად მისი ხახელიც ხამარადისოთ უნდა იყვეს დაგმობილი იმ ათეულ მილიონიან უდანამაულო მხხვერპლთა. ხახელით, რომელთა ხაფლავები ხამართლიანობის ხახელით კრემლის ღლევა-ნდელ მართველებს შემჩერებიან.



წერილი საქართველოდან.

---.---

საქართველოდან ჩვენ მივიღეთ ეს წერილი, თხოვნით ჩვენ ჟურნალის ფურცლებზე გამოსაქვეყნებლათ, რასაც სიამუ-
 ვნებით ვახრულებთ. ამ წერილიდან თქვენ დაინახავთ
 პატივცემულ მკითხველს, ჩვენთვის უცნობი ავტორი (წე-
 რილი ხელმოწერულია) ვახუხს აძლევს ჟურნალ "ივე-
 რია"ს ამა წლის აპრილის 33 ნომერში ბავშვთ მიხედ
 ქავთარაძის ხელის მოწერილ მოთავსებულ წერილს "ახლა
 რაღა ვქნათ?". მიუხედავად იმისა, რომ მე ვგმობ ავტო-
 რის ზოგიერთ გამოთქვას, მაგრამ მისი ^{მეტი მოხაზვებებს მიიხედ} ქავთა-
 რაძის მიერ უაღრესად რეალურ დამაფიქრებელ წერილს

ზოგიერთ აზრს, რჩევებს და მოწოდებას ჩვენი ერისა-
 დმი "სიფრთხილე, გონიერების მოხმობა და სერიოზულ
 მოფიქრებულ პოლიტიკის მიღება". ჩვენი ქვეყნის ამ
 მწედალობის და გარდაქმნის ხანაში, მაგრამ ერთდა იმა-
 ვე დროს აღფრთოვანებული ვარ ჩემთვის უცნობ თანამე-
 მალულის სამშობლოსადმი თავდავიწყებულ სიყვარულით,
 ერთგულებით, თავდადებით და ურყევი ნებისყოფით ჩვენი
 ერისათვის თავისუფლების მოთხოვნით, მაგრამ მოკრძა-
 ძალებით ვთხოვლით მას მეუ ამყანობას, თავდაჭერილ-
 ბას და ზომიერ პოლიტიკის მიმხრობას.

დიდ კმაყოფილებას გამოვთქვამ, რომ ჩვენი აქაური გა-
 მომცემლობა სამშობლომდის აღწევს, რომელსაც წილი ინფე-
 რებით ვითხოვდებენ და ეცნობიან.

---.---



„ზოგჯერ თქვი სჯობს მის თქმას, ზოგჯერ ანაბრასა და
ფაქტებს“ - ყოველზე უფროს ისეთ ყოველზე, მათზე მომდევ
სი სურვილს, ვინ ყველაზე თქვი უნდა: „ო“.

თუ მეთი აზრი დამეპირა მასთან. უნებლოდ სჯობს
უნებლოდ ნათესავს უმჯობეს.

ჩა ვქნათ, ჩივი ვიკითხვით, რა ვიკითხეთ? - ეს ჩვენი
ქიხთვედრებს სერიოზული, ვნახვედრია. ჩვენი მოგონი
ქვივიდის, რომელი ვიკითხეთ ბრატოქს, რომელი ზევი-
კითხეთ უნებნელად, მის ვიკითხვებს ვიჭრი.

თუ პირა...

„ჩვენ სურვილი ვა მის ვიკითხვით, რადი დიკვირების“ - ასე
იწვიბ. ნურილი. ნორმად დიკვირების თუ მოგვიკლავს.

დი თინ იქვე დასტყდა: „სჯობს ჩვენი ბნოვნი სვიმარბოვ,
ჩიხთა დიქს ნინოზე უკეთადეთ, რომ ვიხვიდ ვინ
მოგვიჩიეთ“ ჩა? ჩივიმარბოთ თინ იქ, „მოკვილ ჩიმი მის
გადიკვირებ“ და უკვირითი უნარი „ჩვენი ხსოვითი სურვილ
ქიხთვედრული თვირებებ: მოს მოვინს, სურვილი, ნინო ვიქს;
ქის, სვიმარბოვს და ვიხვიდ უნარს ვინხვიდ ვიკითხვით
ქოთიერ ვინჩვედეთ. ამ ვინხვირებ“ თვირზე ვინჩვედლობის ვიკ
ვინხვიდ ვიკითხვით.

მეტი ჩამ ვინჩვედეთ ვიკითხეთ ამ ნურილით. თუ ვიკითხ-
თის „ერთვნილი ვიკითხეთ“, რომელი ვიკითხვით, ქი-
თვირებს, ვიქადიკვიდ იმის, რომ ვინჩვედეთ ვიკითხვით
ვიკითხვით, რომ „სამოქალაქო თვირებ ვიკითხვით“
ჩიმი ქიხთული სვიმარბოვს, ვინჩვედეთ ვიკითხვით.

დივიკითხეთ იმის, რომ სურვილი სვიმარბოვს ვიკითხვით
ქიხთიხვით“ ჩა ვიხვიდ?! დიკითხვით ქიხთვედრით ვიკითხვით
[თინ ხვირ ვიკითხვით], რომელი მოვა დრო სვიმარბოვს,
ჩიმი (თვირით) სვიმარბოვს. სვიმარბოვს. თვირებ ამის ვიკითხვით
სვიმარბოვს სვიმარბოვს ვიკითხვით ვიკითხვით სვიმარბოვს
თინ სვიმარბოვს, ზოგჯერ ვიხვიდ ვიკითხვით და იწვილი
თუ ვიხვიდ. სამოქალაქო თვირ, ვინჩვედეთ უმჯობეს ვიკითხვით



კომუნისტმა, მთ უორის ბევრმა სთხოვდა მოდუნებოდა
ყარი თქვი თვიანთ ანტ. პოლიტზე.

განა იმ კომუნისტებში არ იდგნენ ნოემბრის, საბრძოლ
დაღებში თვიანთ შვილებთან, საბჭოთაო სიყვარულ
მავლით არ იღებდნენ?!

მათთან მიხედვით, ესაა უბედურება, გვიკვამთ. თქვენ
გული შეეცაივით მამულზე, აქვით აზნ დავაზინით
ეს ნერვილი. მგნამ არა გვითნა, რომ უნათ შიძულს.
ნორ ქაჩავაღებში ერთი ყაბ, რომ ზღრა დაგაანბნებ
სა სიყვარული: „დადალა, დამდალა აქარშიძისა თ
როვთარ იღებდ ჩემი ქვიყანა სხელ ერთი ღილი
თეატრის, რომლის სენაზეა უერეკლები რევი-
სორთიჭნ ფიღვარ საქითველთ სრუკადიისა“
ნ ვიძვე, ვმერთი, ვიყვებრ მეთკველიათ, ვალივ
ვიფივარჩენდ.

რამ დივდალათ, გიზოდ ვიძებულ საქაველთ საქანა?
ნ ვიძვე „თეატრში“ დაბნაილ ყმინკო სხვათ
ქაჩამ, მნიღვიმ, თქვენს სიყვარულს თუ ვინფორმთ
ქითვეღებში გიყვები ვყოვიღვიანთ, (?!)

დაინ, საქაველთოლ ყნჩხ როვთარს აჩღბთლ,
მგნამ არა გვითნა დოთავრს ვზ, იყთლ ერთაღვიჩი.
ერთთოთყარ დამოვიღებურთომლ მნვიოთი სხიყვთე
ბოაქლ, მგნამ ისეა ვისი, რომ ვადიშვებრს ვზზე
დაიშვიჩი ქაჩთველი ყველათვირს იჭრთებლ,
შუბლოებელს შუბლოებლ.

მოურის სიყვარული გიძებნდათ:
„მეგარეხნებნებნით და მეგვავთბლით,
ყველა სიყვარულითან უბნახველთია,
აყინსუფლოებ. ისე არ მოდის,
თვიისუფლოებ ვეახვთი ხველთია“.

მოდ. მოვდივით, ნუნს თეოსჩხლ დაქთვეთ, ნუნს
დავლით ჩვეთ ქარას, ~~და~~ იბჭვ დმეჩამი იმედი

ნე მოვიწითთა და ისეთ ~~თითონ~~ სიყვარულით

ჩვენ ვიართ, რა მოყვარულს, რა გვიბნება.



მკვლელ შიშით ვიხილ სი მყვარებ, ჩვენი სხეულები გვიბნება
რომე ჩვენი მხსენებელი ვართ.

ბაყონ ვიქტორ ხომერვიძემა საქართველოდან მიიღო ორი წერილი "ჩვენ ღრობაში" მოხატავსებლათ აფხაზეთის შესახებ. ერთ წერილს ბ-ნ გურამ ყორანაშვილის ხელის მიწერით მთლიანათ ვათავსებთ, ხოლო მწერალ ლევან ხაინღრაძეს უაღრესად ხაინჯურესო ვრცელ დახაბუთებულ წერილს უაღვიღობის გამო ჩვენ ვაჭარა ყურნალში ვერ ვათავსებთ, რისთვისაც ჩვენ ხინანულს გამოვთქვამთ. წერილი რუსულ ენაზედაამიართული გორბარევისა და უზენაეს ხაბჭოს ხახელზე, ხაღაც გამუქებულია იხლორიულ ხაბუთებით აფხაზ და ქართველთა იხლორია და უძველეს ხანიდან მათი ურყევი მეგობრობა.

ბაყონი ლევან ხაინღრაძე აბათილებს აგრეთვე მის წერილში ინგლისელ ბაყონ ჯორჯ ხუიციის ცალმხრივით გამუქებულ "იხლორიულ" მჭკნარ ფაქტებზე დაყრდნობით ქართველთა და აფხაზთა იხლორიას და მათ დამოკიდებულებას, ხაღაც ქართველები მას გამოყავს აფხაზთა მნაგვრელათ, ბეღავს და მოითხოვს ცინიკურათ ქართველებმა ბოღიში უნდა მოუხადონ აფხაზებსო. ბაყონი ღ. ხაინღრაძე სრულიად აუღელვებლათ აბათილებს იხლორიული ხაბუთებით ამ ინგლისელის იხლორიულ კვილს და თავის წერილის დახახრულს ხაქვეყნოთ ავხადებს და ამჭვირებს, რომ ქართველები უძველეს ღროიდან ცნობილი არიან ხლომართ-მოყვარეობით, კეთილწობილობით და მოთმინებით და ფახმენს, მოთმინებახაც ხაზღვარი აქვსო.



Քանի որ ընտանիքի անդամները մեծ դեր են խաղում աշակերտների կրթության մեջ, ապա հարկ է ընդհանուր առմամբ ասել, որ ընտանիքի անդամները պետք է համագործակցեն դպրոցի հետ, որպեսզի աշակերտները կարողանան արդյունավետ ու արագ սովորել և կրթությունը դարձնեն իրենց կյանքի անբաժանելի մասը։

Սակայն, ընտանիքի անդամները պետք է հասկանան, որ ընտանիքի անդամները պետք է համագործակցեն դպրոցի հետ, որպեսզի աշակերտները կարողանան արդյունավետ ու արագ սովորել և կրթությունը դարձնեն իրենց կյանքի անբաժանելի մասը։

Սակայն, ընտանիքի անդամները պետք է հասկանան, որ ընտանիքի անդամները պետք է համագործակցեն դպրոցի հետ, որպեսզի աշակերտները կարողանան արդյունավետ ու արագ սովորել և կրթությունը դարձնեն իրենց կյանքի անբաժանելի մասը։



մատչելիության մասնակցությունը և միջոցառումները իրականացնելու մասին հարցազրույցներ և հարցազրույցներ են անցկացվել, որոնց արդյունքում հաստատվել է, որ մասնակցությունը և միջոցառումները իրականացնելու մասին հարցազրույցներ և հարցազրույցներ են անցկացվել:

Չորեքշաբթի օրը, հունիսի 10-ին Միջազգային միջոցառումների կոորդինացիայի նախագահի կողմից անցկացվել է հարցազրույցների և հարցազրույցների արդյունքների քննարկումներ, որոնք անցկացվել են հունիսի 10-ին, 11-ին և 12-ին օրերին: Միջոցառումների արդյունքների քննարկումները անցկացվել են հունիսի 10-ին, 11-ին և 12-ին օրերին: Միջոցառումների արդյունքների քննարկումները անցկացվել են հունիսի 10-ին, 11-ին և 12-ին օրերին: Միջոցառումների արդյունքների քննարկումները անցկացվել են հունիսի 10-ին, 11-ին և 12-ին օրերին:

Այս ընթացքում, հունիսի 10-ին Միջազգային միջոցառումների կոորդինացիայի նախագահի կողմից անցկացվել է հարցազրույցների և հարցազրույցների արդյունքների քննարկումներ, որոնք անցկացվել են հունիսի 10-ին, 11-ին և 12-ին օրերին: Միջոցառումների արդյունքների քննարկումները անցկացվել են հունիսի 10-ին, 11-ին և 12-ին օրերին:

Գրեմ Մարտիրոսյան. 29 հունիսի
Հայաստանի Հանրապետության
Միջազգային միջոցառումների կոորդինացիայի
նախագահի տեղակալ

34
Տեղի Զորավարացիներ .

Զորավար Սիմոն Լուսինյանը Երևանի քաղաքի
Բնակչության շարժումները կարգավորելու
համար և զինվորական կազմակերպություն
հաստատելու համար շարժումներ կատարեց .

Ստանիսլավ Կոնստանտինովիչի փորձի օգնությամբ
հիմնական շարժումները միմյանց հարմարեցրեց
և շարժումները կատարեց Երևանի քաղաքի
և Զեյթունի շրջանում և Զեյթունի շրջանում .

Սակայն, ինչպես արդեն ասել ենք, Երևանի քաղաքի
շրջանում կատարվող շարժումները և շարժումները
հիմնականում կատարվեցին Երևանի քաղաքի
և Զեյթունի շրջանում .

Նրանց արդյունքում Երևանի քաղաքի
շրջանում կատարվեցին շարժումներ և շարժումներ
և Զեյթունի շրջանում կատարվեցին շարժումներ
և շարժումներ .

Սակայն, ինչպես արդեն ասել ենք, Երևանի քաղաքի
շրջանում կատարվեցին շարժումներ և շարժումներ
և Զեյթունի շրջանում կատարվեցին շարժումներ
և շարժումներ .

Ստանիսլավ Կոնստանտինովիչի
1989 - թվական

Երևանի քաղաքի և Զեյթունի շրջանում կատարվող շարժումները

მეგობარმა ჭარახი წულაძემ ჩამოგვიყვანა, ავტორის
თხოვნით ამ მიხი ლექსის "ჩვენ ღრომაში" მოხატავს-
ბლათ რახავ სიამუვნებით ვახრულებთ.

---.---

პ ა ი, რ ვ ე ნ ო

ქართულის ბედო...

ნოდარ გრიგალაშვილი

ახეთი ხათაურიითაა მოთავსებული "ლიცენზირებულ საქართველოს 26 მაისის 1989 წლის ნომერშილ ბავონ ნოდარ გრიგალაშვილის წერილი, რომელმაც ჩვენ ვიცყოლით ვაი, ჩვენო ქართველის ბედო ახეთ მწერლების ხელში. მიუხედავად ეგრედ წოდებულ გარდაქმნის ხანისა ბრძოლა საქართველოს ხ.დ. პარტიის წინააღმდეგ მაინც გრძელდება ზოგიერთ დაქირავებულ "კაზიონ" კადმოსნების მიერ, ძველებურ კარგად ცნობილ ბოლშევიკურ ბოროტ ხიანჩხლით და უაღრესად ნებისამებრ, ფანჯაზიამდე აგებულ დამამცირებელ შემკულ ეპიფეფებით.

ახეთი ბოლშევიკური ყაილის იერიშები ხ.დ. პარტიაზე არ ახალია ძველია, რომელიც მუდამ მათი ავტორებისგან სამარცხვინო დამარცხებებით მოავრდებოდა, ჩვენ მხარეს სიმართლე, ერის ინტერესების უზალ სამსახური, მისი უკეთეს მერმისიხათვის და თავისუფლებისათვის, რასაც დღეს თვით ხელისუფლებაც ვეღარ უარყოფს და ქართულ პრესაშილ ვკითხულობთ დაუჯერებელ ამბებს, ქებით იხსე-



ნიებენ დამოუკიდებელ საქართველოს მიმქრმელთა სახელეებს აქვეყნებენ დამოუკიდებელ საქართველოს პრეზიდენტის ნოე ყორღანიას მის მთავრობის წევრების, ნოე რამიშვილის, ევგენი გეგაჭკორის, მათ მიერ დახვრეული ნოე ხომერიკის, ვარლამ ჩხეიძის და დიდი ჭრიბუნის ვაკი წერეთლის, ხურათებს, სიწყევებს და მადლიერებით იხსენიებენ, მათ შეუპოვარ ბრძოლებს საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის და განმეცხვებისათვის.

იყო ღრო, როდესაც მათი სახელების უბრალო ხსენებისათვისაც კი ციმბირში ჰკარგავდნენ ქართველებს და ხშირად სიცოცხლესაც ახალმებდნენ.

აწ განხვეწებულ დიდი ქართველი მწერლის გრიგოლ რომაძის სიწყევებით რომ ვთქვათ "სამწუხაროთ ვილევ არიან ბოლშევიკური უკურნებელი ხენით შეპყრობილნი ეგრედ წოდებული მწერლები თუ ყურნაღისეები, რომლებიც ავაკისებულ ქუფი-ქუფი მურიებს მოგვაგონებენ, რომლებმაც შეარცხვინეს ნამღვილი მწერლობა, მისი ნამღვილი მიზანი და მოვალეობა" ხომ არაა საფიქრებელი, რომ ბაყონი ნოდარიც ამ კატეგორიის მწერალთა ჯგუფს ეკუთვნის?... სამწუხაროდ ვაი, რომ საფიქრებელი კი არა ჭეშმარიტი სინამღვილეა, ეინც მას აჭმევს და წინ წაწევს მისი მონა მორჩილია; ვაი ჩვენო ქართველის ბედო... აღსანიშნავია, რომ მათი ყარღის მწერლების იერიშები ხწორედ მაშინ იწყება, როცა ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკური მდგომარეობა რთულდება და მძიმდება; როცა აუცილებელია ყველა სასიცოცხლო ძალების ფეხზე დაყენება, მათი მოპოვება და შექმნა ერთი მცხვიცე ნების, რომელიც საჭიროა დღეს ქვეყნის განსახლდელისაგან გამოსაყვანათ, ახეთ ღროს ს.დ. პარტიის სიმუღვილით დაბრმავებული

ბაჟონი ნოდარი ვერ ამჩნევს, უფრო ხშირად შეგნებულაო არ ამჩნევს, რომ ასეთ დაუშვებელ წინახწარ მოფიქრებულ განზრახვით ყოფს, აქუცმაცებს, ხოცხავს ხიძულვილს დაპირდაპირებას და ჩვენი უბაღლო წინაპრების უმართობულ ღანძლით ჩვენი ქვეყნის მფერთა რიგებს ამაგრებს და მათ უერთება, რომელთა ღმრთვითა დაყავი და იბაჟონე. აქვე უნდა აღვნიშნოთ ჩვენდა ხამარცხვინოთ, რომ არც ერთ ჩვენ მეზობელ ერებს არახილეს არც უგინებიათ, არც დაუდანაშაულებიათ მათი დამოუკიდებლობის დაკარგვისა და ხამარცხებაში მათი ყოფილი მთავრობები თუ პოლიტიკური მოღვაწენი ისე, როგორც ზოგიერთ ქართველ კალმონებმა, რომლებმაც დაჰკარგეს აღამიანობა, გონიერება, კეთილშობილება, რაინდობა და ხიზღისი. თქვენ, თქვენი ვალმით ყირაზე დააყენეთ ათეულ წლების მანძილზე, იხფორიული ხიმართლე აღრზდა და კულფურა, თქვენ თქვენი ქცევით და ხააგიჯაგით წერილებით ჩაიღინეთ ვაენური ცოლვა, ქართველ ვაცს მოათხრევინეთ, ნოე ყორღანიას ღელ-მამის, შვილის ხაფლავები და ხაღლავ გადაკარგეთ, და შეარცხვინეთ ქართველი ვაცის ხახელი, ავითი და შნე-ჩვეულება.

თქვენ გხურხთ დაახამართო ხაქ. ხ.ღ. პარჯია და მისი ფუძემდებელი ნოე ყორღანია, რომელხაც გაჰყვა ქართველ ხაღის ღიღი უმრავლესობა, რადგან 117 წლის მონობის შემდეგმისი მეთაურობით აღახრულეს ღიღი იღიას ოცნება "ჩვენი თავი ჩვენვე უნდა გვეყუღნოდესო", შეანგრეხ მუფის რუხეთის ცივ-ნეხციანი კელღები და ამოგლიჯეს რუხეთის უცხო იმპერიის სხეულიდან ძალით ჩაწულ ჩაქსოვილი პაფარა ჩვენი ხაქრისციანო ხაქართველო.
"ხაქ. ხ.ღ. პარჯიამ ნოე ყორღანიას მეთაურობით აღა-

დგინა ერთი მთლიანი გაერთიანებული საქართველო და გამოიყვანა სკვანობრივ გზაზედ, რომლის მსგავსი რამ საქართველოს აღარ მოხერხებია დიდი თამარის შემდეგ,

ესაა ნამდვილი იხსოვრია, რომელსაც ვერავინ ვერ უარყოფსო" ხერხ აწ განსვენებული ნაც. ლემ. 30-რწმის ღიღერი გიორგი გვაძავა (ახალი "ივერია" 1926წ).
 ესაა მოუფხმინოთ გ. როზაქიძეს. " მე არ ვიცი ნოე ყორღანია თუ ლოცულობდა, მაგრამ რბ ვი ვიცი, რომ ქართველობა მასზე ლოცულობდა" (ბედი ქართლისა პარიზში).

დახანრულ კიდეც შეგანუხებთ პაფივცემულ მკითხველ ნოე ყორღანიას ხახელის მოხახხენებელ მოგონებიდან ერთი ამონჩერით, რომელსაც ხელს აწერს აწ განსვენებული პროფესორი მიხაკო წერეთელი: " მე არ ვიცი თუ საქართველო შეხპდებდა, დამოუკიდებლობის გამოცხადებას ნოე ყორღანიას თანხმობის გარეშე.

ნოე ყორღანიას ჭაქციკას და ეროვნულ ხაკითხისადმი მის მაშინდელ მიდგომას უნდა ვუმაღლოდეთ, რომ შევძელით დამოუკიდებლობის გამოცხადება, თბილისი და მასთან ერთად მთელი საქართველო მისი მეოხებთ გადურჩა იმ დარბევას, რომლითაც მას ემუქრებოდა, ოხმაღეთის ფრონციდან დამრული ბოლშევიკური ჯარის ნაწილები და სხვა"

ბაფონი ნ. გრიგალაშვილი რვიწყებს დიდ ილიას რჩევა, დარიგებას და მიითთებას, რომელიც გვახწავლის და გვეუბნევა, რომ " ყველა ნამდვილი მეიხსოვრიე უნდა ჩაჯდეს იმ ეპოხის ქერქში და იმ დროის მიხედვით განსახოს ყველა მომხდარი მოვლენებით", თქვენ კი გამამდარი, განცხრომით მჭკვრის პირათ წამოწოლილი

უფროსი ხაქ. ხ.ღ. პარტიისა და ხელისუფლებაში მთელი ქვეყანა დაარსდნისათვის, რომ ხ.ღ.ემოკრატებს არ ქონდათ და არც უნდოდათ ქონებოდათ ეროვნული პროგრამა, რომ იხინი ებრძოდნენ ყველა იმ დაჯგუფებებს თუ პარტიებს, რომლებიც ნათლად აყენებდნენ ქართულ ეროვნულ საკითხს. რომ ამ უმართებულ წამოყენებულ ბრალდებას ამომწურავი პასუხი გავცეთ საჭიროა მოვლეთ გავცენოთ ქართულ ეროვნულ მოძრაობის საფუძვლებს.

ქართულმა ერმა თავის სახელმწიფოებრივი სუვერენობა დაჰკარგა, მეცხრამეფე საუკუნის განთიადზე. წინა - აღმდეგ დედებულ ხელშეკრულებიხა, რუსეთის მთავრობამ ანექსია მოუხდინა საქართველოს და გამოაცხადა იგი მეფის რუსეთის ორ გუბერნიათ. ამ გაქვემდებარებას დიდი უკმაყოფილება გამოიწვია გავლენიან თავადთა და მოწინავე წრეებში და განიზრახეს აჯანყებების გზით გაუღვენათ საქართველოდან რუსის ჯარები და აღედგინათ საქართველოს სუვერენული უფლებები. 1832 წლის შეთქმულებით დახრულდა პირველი და აქტიური ხანა ეროვნულ მოძრაობიხა.

ეროვნულ მოძრაობის მეორე ხანა სრული მიღუნების და პასიურობის ხანაა. აჯანყების მეთაურნი და მონაწილენი, იმედ გაფრუებულნი შეურიგდნენ რუსეთის თვამყრობელ მთავრობას და შევიდნენ მის სამხახურში, ხადაც დიდ წარმატებებსაც მიაღწიეს.

ეროვნული საკითხი დარჩა პატიოოფულათ განწყობილ პოეტების ამარა. საქართველო და მისი წარსული დიდება გადაიქცა პოეტურ მოთქმისა და დაცირების საგნათ. ბაჟონ ყმობის გაუქმების შემდეგ იწყება ეროვნულ



მომრამონის ახალი ხანა. ქართულ ეროვნულ სახვად-
რეზე გამოვიდნენ მე 60 წლებში გამოხული თაობა, რომე-
ლიც თითქმის უმეცოქოთ ხელმძღვანებლობს ქართულ ერო-
ვნულ საზოგადოებრივ აზრს მე 19 საუკუნის მიწურულა-
მდე.

ამ საზოგადოების ფიქრ-მკვრობელია ილია ჭავჭავაძე
ლილი ნიჭის მქონე მწერალი და შუღღარებელი უბადლო
პაფროიფი, მისი მიღგომა ქართულ ეროვნულ საკითხისა-
დმი არის მე 60 წლებში გამოხულ მთელი თაობის მი-
ღგომა ამავე საკითხისადმი.

ამ თაობის ეროვნული საქმიანობა განსაზღვრულია: ქა-
რთული ენის, კულტურის და მიწაწყლის დაცვით. ილია
ჭავჭავაძე და მისი თანამედროვენი მჭკიცეთ ებრძვიან
რუხ მოხელეების რუხიფიკაციორულ პოლიფიკას, სახევი
ბრძოლებს აძღვეენ ქართულ კულტურის ავად მხხენებელთ
და ქართულ მიწაწყლის დამრემებელთ, მათი მიმართულე-
ბაა ზავი თვითმკვობელ მთავრობასთან და ურყევ: ერთგუ-
ლების გამოცხადება. რმი მოხელეების წინააღმდეგ, რ-
მლებიც ქართული ერის გარუხებობათვის იღვწიან, აი
მათი იმღროინღელი ეროვნული იარაღი.

მათ შუღღარებელ ერთგულების ნიმუშს წარმოადგენს
რუხეთის იმპერაფორისადმი 1896წლის "ივერიის" 102 ნო-
მერში მეთაური წერილი ილია ჭავჭავაძის ხელის მოწე-
რით, ნიკოლოზ მეორის ფახეზე კურთხევის გამო, რომე -
ღმიდაც ვკითხულოთ: " 14 მთის მთელი რუხეთის იმპე-
რიისათვის საბედნიერო და ხადღესახწაულღ ღღეხ- ყვე-
ღა ქვეშემღლომა ხული და გული ფიანღაზად გაღაიმაღა
და აღღვაცებულ იმღღით დღღოცა ახადგაზრღა გვირგვინო

ხანი. ერთგულება უცხეცხეცა ქრისტიანობრივი ხახოება და ქვეშევრდომული თავგანწირვა... თავის მირონცებულ ხელმწიფისა... ამ უწყუარნი ხახოებით ვეგებებით ამ ჩვენთვის და მთელი რუხეთვისათვის დიდებულ დღეს და ერთგულის ქვეშევრდომობითი გრძნობით დმერთხა ვთხოვთ მრავალ ჟამიერ ხიგოცხლებ ჩვენი ხაყვარელი იმპერატორიხას და იმპერატრიციხას ხაბედნიეროდ და ხაოხად ჩველა". (გ. გორგაძე ხაზ. ურთ. ხაქართველოში გვერდი 423).

ამას როლი ჩამოუვარდება მეორე მეთაური დაბეჭდილი 1898 წლის "ივერიის" 199 ნომერში დიდი მოავრის მიხეილის თბილისში ჩამოხვლის გამო, რომელშიდაც ვკითხულობთ: " დღე მშვენიერი უთენდება უფილისს! დღეს იგი ნახავს ხაკუთარი თვალით დიდი ხნის უნახავს, ხოლო ხანახავად დიდათ ხახურველს, ხაყვარელ დიდ მოავარს... ყოვლის ქართველის გული დამწყობარია დღეს ამ ხიხარულითა და უზომო ხიყვარულითა და ხხვა" (იქვე გვ. 307).

ხაქართველოს დამოუკიდებლობის ხაკითხი ამ თაობას იფიციადურათ არ ჩამოუყენებია.

ჩვენი ეროვნული ხაკითხის მეოთხე ხანა იწყებთ მე-19 ხაუკუნის მიწურულიდან, 1893 წელში დაარსდა ახალგაზრდა მარქსიხუთა წრე, რომელმაც იმ თავითვე ჯეროვანი ყურადღება მიიქცია, რომელხაც ძველი თაობიდან მხოლოდ გიორგი წერეთელმა დაუჭირა მხარი და მაშინვე " მეხამე დახის" ხახელით მონათლა, ამ დახმა პირველად თქვა გაბედულათ და გადაჭრით, რომ ქართული ეროვნული ხაკითხი ქართველი ხაღის დიდი უმრავლესობის

საქმეა. ეროვნულ გადაგვარებისა და ჩაგვრისაგან თავის დაღწევა შეუძლია მხოლოდ გათვითცნობიერებულ ხალხის უმრავლესობას, აქედან დასკვნაც შესაფერისივ გადაკეთა: ქართველი ხალხის გათვითცნობიერება მისი კულტურული ღონის ხათანადო სიმაღლეზე აყვანა და მისთვის ნივთიერ კეთილდღეობის შექმნა. ჩვენ მხარი უნდა მივცეთ ასეთ გარემოების ყოველ ღონის ძიებას, რომელსაც შეუძლია ქართველი ერი განამტკიცოს, გააღონიეროს ერთიანობით, პოლიტიკურათ და ეკონომიურათ. ამ გზით ამ მიმართულებით შეიქნება ერის ერთხელგნება და მისი ძლიერება. (ნ. ყორღანიას რჩეული ნაწერები გვ. 64)

ეროვნება, ერი, ქართველი ხალხი, ქართული კულტურა, და ერის ეკონომიური წარმატება, აი იმ ღრმინდელი საჭირბორწყო საკითხები, რომლის ჩრგვლივ ფრიადებდა ახლად წარმოშობილი პარტიის აზრი და გონება.

ესღა ყური დაუგდოთ ირავლი წერეთელს, რომელზედაც თქვენ ბედაც სწერთ და ავრცელებთ მის დახამგირებლათ მოჭორიდ ამბავს თითქოს ირავლი წერეთელს კილამ გული შეუწუხდა საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების გამოთ, ხინდისივ კარგი საქონელია ბაჭონი ნოდარ, ნუთუ არ გრცხვენიათ, როდესაც თქვენ ასეთი ჭორებით გხერთ დაადანაშაულოთ ქართველი ერის საამაყო შვილი მხოფლიოში სახელ განთქმული დიდი ფრიბუნი უბაღლო მამულიშვილი და დიდი პოლიტიკური მოღვაწე, რომელმაც ქართველი ერის ხინდისათ წოდებულ კარლო ჩხვიძესთან ერთად ითამაშა პირველადი როლი საქართვე-



ღოს დამოუკიდებლობის ცნობისათვის მოკავშირეების მიერ." ეს იყო ხერხი მაშინდელ ფრანგულ ლოკალურ ნაღის "კორეპოლენცი ყველახათვის კარგად ცნობილ ქართველი დიდი ჭრიბუნის გამოსვლა ვერხალის ხახახლის ხაზავო კონფერენციაზე. ირავლი ქერეთელმა თავის ხიფყვით მოაჯადოვა გამრჯებულ მოკავშირეთა წარმომადგენლები, რადგან მისი ხიფყვა იყო თავისუფლების დიად გრძნობასთან შეზავებული ნეგარებით მისი მშობლიური ერის ინფერეხების დაცვა, მისი ერის დიდებულ ინფორმის, კულტურა ფრადიციების გაცნობა და ხაქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის ცნობა, რახაც მან წარმატებით მიიღწია".

იმ დროს ძლიერ მეორე ინფერნაციონალში, ირავლი ქერეთელი ჩვენი პაფარა ქვეყნის წარმომადგენელი წამყვან როლს თამაშობდა. რუსეთის ხ.დ. პარლამენტის ერთ-ერთ დიდერმა დანმა ხერხელ ამ ინფერნაციონალში განაცხადა: "ერთი ქვეყნის დამოუკიდებლობაც უღრის რამოდენიმედ რუსეთის დაშლას და ამიტომ პირადად წინააღმდეგი ვარ რუსეთში შემავალ ერთა დამოუკიდებლობისა". ხაქართველოს წარმომადგენელ ირავლი ქერეთელმა ამავ დანებებულების ჭრიბუნადანსაქვეყნით განაცხადა: "ქართველ ხალხში ღრმად ერყვი და უძლიერესია ეროვნულ დამოუკიდებლობისაკენ მისწრაფება, რომელსაც ჩვენ ეკომპრომისით ვიცავთ და დახმინა, ხაქართველოს დამოუკიდებლობის ხაქმეში მე იმედს ვამყარებ იმ დემოკრატიულ ძალების განვითარებასა და გამაგრებაზე, რომელსაც მომავალი ეკუთვნის მთელ ქვეყანაზე".

ყოველი გულწრფელი მამულიკვილი ჭმუნვით აღნიშნავს, რომ მხგავსნი ირავლი ქერეთლისა აღარ ყავს ქართველ

ერს, რომელიც ქართულ ხალხს ღღეს ახე ეხატირება, ეკიკვირს, როგორ არ გრცხვენიათ, როდესაც საქართველოს დამოუკიდებლობის უბაღლო დამცველ რაინდს ვაღიკო ჯუღელს საქართველოს დამღუპველათ აცხადებთ, რომელიც თქვენ წლდაც ქურღულათ დახვრიღუთ და მიხი გვამიგ ვი დაგვიკარგეთ, როგორც ათიათახობით ხამშობღოსათვის წამებულა ხაფღავები.

როგორ ბეღავთ და ხწერთ, რომ "მენშევიკური ერთი ფრატეხია მეორე ბიღმევიკურ ფრატეხიამ შეცვალათ". ამბობენ არ ცოღნა არ ცოღვაათ, მაგრამ "როდესაც იღით ამბობხღღ. ცოღხცოი, რომ რახაც ხწერთ ხიღრუეა და მიინც ხწერთთ ეხ მიუღუევებღღი ცოღვაათ" ღიახ თქვენ იღით ბ-ნო ნოღარ, რომ მენშევიღმი იხე გავხ ბოღმევიღმხ, როგორც ინკვიღიღია ქრისცუხ მოძღვრებახ და მიინც ხწერთ. ერთმა პიროვნებამ ხთქვა: "მიმეციოთ" მამაო-ჩვენო" და მახ იხეთ ფორმიოთ გაღმოგცემთ, რომ მიხი აცცორი რამოხრჩობის ღირხი იყოხო", მაგრამ იხე როგორც ამიხ მოქმელ პიროვნებამ ვერ ამოძირკვა ხალხის გუღის წიღლიღან ვერც "მამაო ჩვენო" და ვერც მიხი აცცორი რამოახრჩო. მღუხეღავათ თქვენი პარცოიხ მიერ ღამყარებულ ჟერორიხა, თქვენი ღამაფებოთ თქვენ ვერ შეხმღებოთ მენშევიღმის აღმოფხვრახხ, რადგან იხაა უღათ მიმნიტებღღი საქართველოს პაფარა ოქროხ ხანის, და თქვენი ხმა ღარჩება უღაბნოხა შინა მღაღაღებულ ხმაო. თქვენ ჳწეღ წერიღში ვკოთხუღოთ, რომ პეფროგრადიღან საქართველოში ღეკემა გამოაგზავნა კარღო ჩხეიკემ " მოავრობაჲე ხვანჩაღხია" რაც არ შეეფერება ხიღართღეს ეხ ღეკემა გამოაგზავნა გოგოფა ფაღავამ, რომელიც თქვენ 1924 წელხ უღვოოთ დახვრიღუთ ვინუწყის



ხად?.

არ შეეფერება სიმართლეს თქვენ მიერ იურიდიულ მოთრეულ ამბავი სახახლეზე წითელი ღროშის ჩამოხსნას, აი რას ვკითხულობთ ან განხვეწებულ კოფე იმნაძის მოგონებებში რომელიც იყო პრეზიდენტი ნოე ჟორდანიას მეორე აღდგენილი სახახლეში.

" ეს იყო 1918 წელს ოქტომბერში, პრეზიდენტმა იხმო სახახლის მცველი პოლ. ჩხეიძე და უბრძანა სახახლეზე ამ ხალამოსვე მოეხსნა წითელი ღროშა და აღემართა ეროვნული სამ ფეროვანი ღროშა, წითელი ღროშა კი გაუგზავნეთ თბილისის ხ.დ. პარტიის კომიტეტს, რაც სიბრუნეში იქნა მოყვანილი. სამი ღრის შემდეგ პრეზიდენტი ესტუმრა თბილისის ხ.დ. პარტიის მემარცხენე ფრთის სამი დელეგატი და ნ.ე.იას პირადი მდივნის გ. ცინცაძის პირით სთხოვეს ოფიციალური მიღება, პრეზიდენტი გაუკვირდა მათი მოხვლა და მიიღო იხინი. მათ გვთხოვეს მე, ჩხეიძე, და ცინცაძეც დავსწრებოდით ამ შეხვედრას თუ პრეზიდენტი საწინააღმდეგო არაფერი ექნებოდა, ბ-ნი ნოე მაშინვე მიხვდა თუ რისთვის მოვიდენ და თანხმობა განუცხადა, შემდეგ ვავიგეთ, რომ ნოე რამიშვილს წინდაწინვე გაეფრთხილებია დიდი ნოე.

დელეგაციამ პროცესი განუცხადა ბაჟონ ნოეს და მოითხოვეს თუ ვინც ბრძანებით ჩამოხსნეს წითელი ღროშა, ყოველთვის წყნარი და დინჯი ნოე ელვის სიბრუნით აღგა და გაჯავრებული ჭონით უთხრა მათ: სახახლე არის საქართველოს მთავრობის რეზიდენცია, მთავრობის თავჯდომარე მე გახლავართ, მე უცხო სახელმწიფოების წარმომადგენლები უნდა მივიღო ეროვნული ღროშით. თქვენ წითელი ღროშა აღმართეთ პარტიის სახელმძღვანელო" მომიბრუნდა მე და

მიზრძანა გააცილეთ მიღება დამთავრებულიაო" ეხვრცელი ამონაწერი იმიხივის მოვიყვანე, რომ ერთხელ და სამუდამოთ შეწყდეს ამ დროშების ჩამოხსნის თუ გაცვლა გამოცვლის ამბები და აღსდგეს სიმართლე. თუ რაცემ 26 მაის არ იქნა მოხსნილი ხახახლეზედ წითელი დროშა და რა მიზნით ამბედ შემდეგ. (ვ.იმნაძის მოგონებების ჭეშმარიტი სიმართლის გადმოცემა და აღსდგურეს ვახო წულაძემ, რაყდენ(მიშა) არხენიძემ და სხვებმა.)

ს.დ. მენშევიკური პარტია ყოველთვის იყო ქართველი ერის ხათავეში, ის ხელმძღვანელობდა ქართველ ხალხს ცარიზმის წინააღმდეგ ბრძოლებში, ქართველი ხალხის ნება ხურვილით ხახელმწიფო ოთხივე დუმაში საქართველოს წარმომადგენლებათ წარგზავნილ იყვნენ მენშევიკები, რომლის მაღალ წრიბუნიდან მთელი რუსეთის იმპერიაში გაიხმოდა ხმა ქართველ დეპუტატების, რომლებიც რაინდულ გამბედაობით იცავდენ ადამიანის, ერის თავისუფლებას და მუშათა კლასის და გლეხთა ინტერესებს.

1917წლის რევოლუციის მონაპოვარი თავისუფლების დავა და გამაგრება ქართველმა ხალხმა ამავე ს.დ.პარტიას მენშევიკებს მიანდო. 1918 წელს ხალხის ნება ხურვილით საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებამასხვე მიანდო, რომელმაც ბრწყინვალეთ შეასრულა ეს ისტორიული დავალება და მოგვცა დიადი 26 მაისი. 1918 წელს 26 მაისს ხახახლეში შესდგა ეროვნულ საბჭოს საბჭეიში სხდომა, რომელმაც მიიღო დამოუკიდებლობის აქტი.

პირველი მუხლი ამ აქტისა ამბობს " ამიერიდან



ქართული ხალხი ხუვერენულ უფლებათა მაცხარებელია და სრულ უფლოვანი სახელმწიფოა"

მეორე მუხლი" დამოუკიდებელ საქართველოს პოლიტიკური ფორმა დემოკრატიული რესპუბლიკაა".

თავის პირველ ხელმძღვანელ დამფუძნებელი კრება ქვეყნის და იხლორის წინაშე აღიარებს, რომის სავსებით იღებს და ერთხმად აღახურობს საქართველოს ეროვნულ საბჭოს მიერ გამოცხადებულ საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტს".

ვინ იყო ამ ეროვნულ საბჭოს თავჯდომარე, რომელსაც მოლიანად ერთხმად მხარი დაუჭირა საქართველოს უზენაეს ორგანომ, დამფუძნებელ კრებამ? ნოე ყორღანი, თქვენ მიერ საქართველოს მოღალატეობაში ცილწამებული საქართველოს ხ.დ. პარტიის მეთაური, რომელსაც გაჰყვა ქართული ერის 85 პოცენტი, 130 დეპუტატიდან დამფუძნებელ კრებაში გაიყვანა 102 დეპუტატი მაშინ, როდესაც პოლშევიკებმა ვერ გაიყვანეს ვერც ერთი დეპუტატი, რომელსაც თქვენ ეკუთვნით და ღლებაც ბრმათ ემსახურებით.

საბედნიეროთ ღღევანღელი საქართველო ერთი და განუყოფელია, ერთი აზრით და ნებით გამსჭვალული, რომლის შინაარსია: სიმშვიდე, მოთმინება, ღღევანღელი ღღის რეალური ხეღვა და იმის მოთხოვნიღება, რის განხორციეღებაც შეხადღებელია .

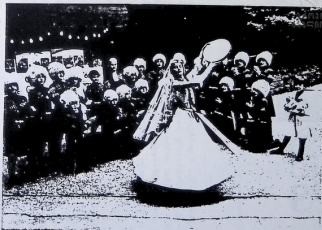
საქართველოს ღღევანღელი ვითარება მოგვიწოდებს თანახრობის ნიადაგზელ მშვიღობიან ღღიადოგისაკენ, რადგან არაღერი იმაღე წმინღა ნებისმიერი ერის შვიღთათვის ვიღრე ხალხთა დაახლოღება, ურთიერთ პაღვივის ცემა მე-

გობრობა და არა სიმუღვილის, მწრობის, დაპირდაპირების გაღვიძება, რომლის მთესველი ბრძანლებით თქვენ ქართველი ერის დიადი ხანის უმწიკველ მეთაურთა სრულიად უმართებულო სახირცხვო ღანძლვა გინებით, რომელიც ერთდა იმავე დროს არის მთლიანად ქართველი ერის დაპყრობა და შეურაცყოფა, რადგან ჩვენი ერის მეთაურები ყველაფერს აკეთებდნენ მხოლოდ და მხოლოდ ქართველი ერის დავალებით და ნება-ხურვილით.

გახსოვდეთ ბავსონო ნოდარ; "რომ ყველა ახალი თაობა, რომელიც შედის ცხოვრებაში მიმართავს მის ქვეყნის ინტორიკოსებს, რადგან მათი პოლიტიკური და მოქალაქეობრივი სიმწიფე განუყრელია სამშობლოს ინტორიიდან ამიწომ ინტორიის სრული სიმართლის გადაცემა და არა მისი გაყალბება" (გორბაჩოვის სიწყვილად უშენაეხ საბჭოთა ყრილობაზე.) რომელის გაყალბებას თქვენ ხელი-ღობიყვედა თქვენ "ინტორიულ" გამამუქებელ წერილებში. სწორედ თქვენისთანა შემარცხვენელ დაქირავებულ ვადმონებზეა ნათქვამი: "არ გათედრდება ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითა".

ლევან ფაღავა.

ამიღობის მობარე თაობის მადეგი მარობში. ივლიბი - 1989 წელს.



50.

დ3060



"NOTRE DRAPEAU"

№ 123456789 - 1923 27143210

5-1

დროშა



თბილისის მოზარდი თაობის ბალეტის პარიზში.

---...---

ვინ იფიქრებდა, რომ ამ დღეებში 9 აპრილს თბილისში მომხდარ დაუვიწყარ სიხსლიან წრავიგზის შემდეგ, ხალაღ ვერაგულათ, შეუბრალებლათ, დაღუბილ ნიჩბებით ჩაჩეხეს ჩვენი ქვეყნის ჯალათებმა: უღანაშაულო ჩვენი გოგო ბიჭები, ჩვენი ხაუკუნის გონება, იმედი, ნუგეში, სინდისი და პატიოსნება, რომ პარიზში ვიხილავდით ქალბატონ უთერი ფაღავას და მის მეუღლის ყავ ღუეს მოწვევით მათ თეატრში მოზარდი თაობის, თბილისის ბალეტის მოცეკვავეებს, რომელიც მთლიანად ბავშვებისაგან შედგება, 7 წლიდან 12 წლამდე.

ვის ქონდა ხაამისო გული და განწყობილობა, მაგრამ უკიდურეს ხახოწარკვეთილების ფამხაღ კი ქართული კაცი ხწორედ გეკვებში თუ სიმღერებში იხვევს თავის ღარღს, წუხიღსიმღღსა და ნუგეშს. ამ დროს ის ხეღიღობს გზა მიხეღს ცრემღს ამღღენხანს, რომ აწვალღღდა და თრგუნავღღა. მახ.

ამა წღღის ხაევროპიღღლო და მხოფღღი კუღღღურღღის, გავნოზა დაახღღოღღის კაღღში, ზემოხხენეზულ თეატრღღის ხეღენაზღღელ



გამოვიღენ ყველა ერების მოზარდი თაობის საცეკვაო ბალეტების და მომღერალთა ჯგუფები.

4 ივლის თეატრის ხეცა დაამშვეცა თბილისის ბავშვთა ბალეტის მოცეკვავეთა ახამბლმა, რომელსაც დიდი არტისტიკული შემოქმედებით, ნიჭით და გაფაცობით წარმატებით მეთაურობს ბატონი თამაზ გოგოჭიშვილი.

უყურებთ ამ ხაოცრებას, რომელმაც დათრუგვანა ყველა სხვა ჯგუფები და ქართულ განთქმულ სახალხო ცეკვებს დიღებით შემკული გვირგვინი დაადგეს.

აღფაცობული, მოჯალღებული მაყურებლები მათ ოვაციებს უმართავს, ჩვენშიღ სამშობლოს ძალით დაშორებულ ეულ ემიგრანტებში ვი სიამაყის, სიხარულის და სიბღის მიხნობა იხადგურებს, ამახთანავე ყველა ჩვენთაგანს ბეღვე გვეფყობა ცრემლი, ხეღდა და ფიქრობლით ნუთუ ახეთ ბავშვებს აპრილის ცხრას, ვერაგულათ მოუკლებ ლები, ძმები, ლედ-მამა თუ ახლობლები, ნუთუ ამ განაწამებ ერის შვილებს მორწყებს დიღებულ რუსთაველის გამზირი, ხადაც ქვაფენილებიც ვი კვნიხოდენ. მათ დაწთხულ უმანკო სიხხღმედ ღრმად დამწუხრებულ თბილისელებმა გოდებით მათ ქაღაქშიღ მოკრეფილ ვარდ-ყავიღების ხაღიჩა გადააფარა და მთელი საქართველო შავ ძაძებით შეიძობა.

ამ საკვირულ ბავშვთა გრაციოზულ ვირტუოზულ, კოხცა ნარნარ მოხღენილობით უღამაღებს ქართულ ცეკვებმა დაფყვევა მაყურებელი, რომელიც ნიშნად აღფაცობისა მათ გაუთავებელ ოვაციებს უმართავდა და სთხოვღენ განმქორებით შესრულებას. ბავშვები სიამუცნებით უხრუღებღენ მაყურებლებს თხოვნას, რაც მთავრღებოღა ბატონ თამაზ გოგოჭიშვილის ხეცნაზედ გამოყვანით, გაუთავებელ ფაშით და აღფრთოვანებულ ვაშას შეძახიღებით.

ბაჭონ თამაზის თხოვნით ქალბაჭონ ეთერიმ, მაყურებლებს და კმაყოფილებით განაზღვრულ მომეკვავავე ბავშვებს უჩვენა მის მიერ დადგმული ბალეტი, ხაფრანგეთის რევოლუციის 200 წლის თავის აღსანიშნავათ, რომელიც მან დადგა პარიზის თვითმართვებლობის შეკვეთით. ეს ბალეტი დიდი წარმატებით მიდიოდა მის თეატრში დაუაღრესად და ღებითი გამოძახილი: ქონდა აქაურ პრეხაშიდ, ხახელდობრ ყურნალ "ღე ღა ღანხ" ხადაც ვკითხულობთ: "ეთერი ფალავამ ხაფრანგეთის რევოლუციის ჩანაფიქრი დაავკირგვინა იშვიათობის უღიღესი ხილამაზის და ნეჭარების გამოსახვით."

ეს ბალეტი უკვე აღარ მიდიოდა, როდესაც ქართული მომეკვავებები ეთერიმ თეატრს ეწვიენ და ამიწრომაც მათი თხოვნით მათ ხაჩვენებლათ ეთერიმერთი ხაღამო დაუთმო მის ბალეტს, ხადაც უამრავი ფრანგი მაყურებლებიც მოვიდნენ, ხაღამომ ფრიომფაღურად ჩაიარა, დამსწრეთა მოთხოვნით ეთერი ხეენაშედ მიიწვიეს, მახთან ერთად ეთერიმ ხეენაშედ იხმო ბაჭონი თამაზი, რომელმაც ქართული რაინდული ხელგაშლილობით მისი პაჭარა მომეკვავებების ხელით გადახეცა თვითედ ეთერის მომეკვავავეებს თბილისიდან ჩამოჭანილი დიდებული ხაჩუქრები, ქალბაჭონ ეთერს დიდებული ქართული კაბა, მის მუღღეს მენანიშნავი ჩოხაახაღობი და თეატრის რეჟისორს ეთერის ვაყხ კი დიდებულათ ნამუშევარი ხანჯალი. ბაჭონ თამაზის ამ უნიკალურ ქმედობამ ფრანგ მაყურებლებში გაოცება და გაუთავებელი "ბრავო"ს და აღფრთოვანებულ ფაშის დემას იწვევდა. იმ დაუვიწყარ ხაღამოს გუგუნებდა თეატრი ხადაც ვაიხმოდა აღჭაგებული ქართულ-ფრანგული ყოყინა. დახახრულ გვხურს დიდი მაღლობა გადაუხაღოთ ქალბაჭონ ეთერის, მის მუღღეს, უნხოეთშიდ ხაქართულოს კულტურა

რას უნდალო სამხატვროსათვის ჩვენი უღმრესი მადლობა
პატივცემულ ბაჭონ თამაშს, რომელმაც უცხოეთში მო-
ხიზლა ფრანგი მაყურებელი უღამაშეს ქართულ ხალხურ
მეცხეობის ვირტუოზულ შეხრულებით და დიდების სახე-
ლი გაუთქვა ჩვენ პაჭარა მშობლურ სამშობლო საქა-
რთველოს.

უკანახვენელ საზეიმო გამოსათხოვარ ხალამოშელ ბ-ნ
ყავ ლუემ თავის ხიჭყვაში მაყურებლებს გააცნო საქა-
რთველო, და მისი მოკლე იხჭორია. წაიკითხა ჭალ. ეთერის
და მის სახელზე მოხული მიხალოცი დეპეშები, სა-
ხელლობრ ყავ დელორის (ევროპის კომუნოჭეს თავჯლომარე)
ყავ ლახგის (საფრანგეთის კულტურის მინიხჭრი) ხადაც
იხინი მადლობას უცხადებენ ეთერის და მის მეუღლეს
პაჭარა მომეცვავე ქართველების მოწვევისათვის.
ბ-ნ ყ. ლუემ განახხადა, რომწელს 15ათახმა ბავშმა
ნახა ხხვა და ხხვა ქვეყნების ბავშვთა არჭისჭთა ჯგუ-
ფები; ჩინელები, იუგოსლაველები, ვენგრელები, მულგა-
რელები, რუმინელები, ხომხები, კანადიელები და ქა-
რთველები. თავის ხიჭყვა მან ლახხრულა გაუმარჯოს თა-
ვისუფალ საქართველოსო.

დიდებული სამადლობელი, მთამაგონებელი ხიჭყვა წარმო-
ხტქვა ბაჭონ თამაშმა, მან მადლობა გადაუხადა საფრა-
ნგეთს, ეთერის მის მეუღლეს და ღამხწრე ხაშოგალობას.
ღახახრულ ღამხწრენი ეწვივნენ მშვენიერ ბუფეჭს, რო-
მლითაც ეთერი და ყავი უმახპინძლებოდა ღამხწრეთ.
მგრმნობიარე, ამალეღვებელი იყო გამოთხოვება, ხაჩუქრე-
ბის ღარიგება, რაც გულის ამაჩუყებელ ხვევნა კოწნით
მთავრდებოდა.

მშვიდობით ჩვენო საამაყო შვილებო, ვინ იღის როღის
ან რა პირობებში გავბედნიერდებოთ კვლავ თქვენი ნახვით
და თუ ვეღარ გვნახეთ ნუ დავვივიწყებთ, უცხოეთის
გივ მიწაში მგლებარებს.

ღამხწრე.

55

65^{ME}

Anniversaire de l'insurrection Géorgienne d'Août 1924

Il y a 65 ans, en ce même mois d'août, le peuple de Géorgie se levait, armes en main, contre son dominateur étranger.

Des bords de la Mer Noire aux frontières d'Azerbaïdjan et du mont Kazbek jusqu'aux terres de la Turquie, un même cri jaillit de toutes les poitrines géorgiennes : Retrait des troupes de Moscou! Rétablissement de la République Démocratique géorgienne !

Quatre années d'oppression nationale, d'étouffement de toutes les libertés civiles, de misère et de famine ont poussé la petite Géorgie au recours au « droit sacré du peuple », à l'insurrection, au duel dramatique avec un ennemi combien de fois plus nombreux, plus puissant et d'une férocité inouïe.

L'issue en était donnée d'avance. Isolée de tout le monde, privée de tout soutien de la part des autres pays de l'immense empire soviétique, manquant d'armes et de moyens techniques, la petite nation soulevée devint facilement la proie des fureurs des impérialistes de Moscou.

Mais l'écrasement d'un vaste et profond mouvement national par la force impérialiste brutale, en diminue-t-il la grandeur ? Les flots de sang belge, versés par l'impérialisme de Guillaume II, au début de la guerre, n'ont-ils pas grandi le peuple de Belgique, n'ont-ils pas raffermi davantage ses droits souverains dans la conscience internationale ?

De même, le sang des lutteurs géorgiens, versé en abondance, il y a 65 ans, par les cruels impérialistes soviétiques, a servi à affermir les droits sacrés de la Géorgie dans la conscience de notre peuple et dans celle du monde extérieur.



Des milliers de géorgiens égorgés lâchement par les tchékistes de Moscou ont élargi et approfondi plus encore le fossé déjà infranchissable avant le soulèvement de 1924 entre la nation aspirant de toutes ses fibres à la libération et entre ses sanglants conquérants. Il n'y a pas une famille géorgienne qui, à ce triste anniversaire, n'ait au moins un mort à pleurer, et de tels souvenirs ne s'effacent jamais. Les victimes d'août-septembre 1924 appellent la revanche, et cette revanche ne peut être autre que la libération définitive du pays, le recouvrement de l'indépendance politique de la Géorgie.

Pour le monde extérieur, l'insurrection de 1924 a prouvé une fois de plus que la domination russo-soviétique dans ce pays ne s'appuie que sur la violence, sur la force des baïonnettes « rouges » et qu'elle est impuissante à s'y maintenir sans verser une mer de sang, sans immoler des milliers de géorgiens.

Tout le monde civilisé a suivi avec anxiété le drame qui s'est joué, il y a 65 ans, entre la petite nation et le géant féroce qu'est la Russie soviétique. On trouvera ici même, à cette même page, les répercussions qu'a eues à la Chambre des députés le discours sur l'insurrection géorgienne de notre indéfectible ami *Pierre Renaudel* : toute l'assemblée, de gauche à droite, s'est jointe aux protestations véhémentes de Renaudel.

Et lorsque, en 1924, le lendemain de l'insurrection, *M. Paul-Boncour*, alors délégué de la France à Genève, prit la parole à la séance plénière de l'Assemblée de la S. D. N., pour signaler que « sur un coin de la terre (en Géorgie) l'état de guerre existait, que le sang coulait, que des massacres avaient lieu et qu'un cri de douleur montait de nouveau vers le ciel », et aussi pour proposer à la S. D. N., « à la suite d'un accord intervenu... entre le Premier ministre de Grande-Bretagne, *M. MacDonald*, et le Président du Conseil français, *M. Herriot* », « de se saisir de la question », il eut l'assentiment général de l'Assemblée de Genève, et la résolution proposée « au nom de la délégation britannique, de la délégation belge et de la délégation française », et chaleureusement soutenue par notre autre grand ami, *Louis de Broeckère*, fut adoptée à l'unanimité.

Et comment en aurait-il pu être autrement !
Jamais la violence impérialiste, d'une part, et le droit indiscutable des peuples, de l'autre, ne s'étaient opposés avec tant de clarté, avec tant de brutalité que dans les conflits russo-géorgiens. La conquête de la Géorgie par les armées soviétiques en 1921, et l'insurrection nationale géorgienne d'août 1924, ont mis à nu le véritable visage, la nature même des maîtres du Kremlin. Elles ont fait tomber le masque de protecteur des peuples opprimés que s'arrogeait Moscou et l'ont présenté tel qu'il est en réalité : force impérialiste par excellence, sanglant conquérant et oppresseur des peuples.

Quant aux Géorgiens, rien n'est changé pour eux depuis 65 ans. Leur élan pour recouvrer leur Etat national est aussi vif, aussi ardent aujourd'hui qu'en 1924. Et ils ont devant eux le même ennemi féroce et sanguinaire qu'alors. Celui-ci non plus n'a point changé. La machine infernale de l'oppression soviétique continue à tourner, toujours implacable, insatiable de sang et de chair de la petite nation. La lutte continue, acharnée et irréductible plus que jamais. Et elle ne pourra s'arrêter que le jour où se réalisera le testament des glorieux morts de l'insurrection d'août 1924 :

La chute des tyrans, la résurrection de l'Etat géorgien libre !

Maire de TBILISSI



B. TCHIKVICHVILI

'Ministre d'Agriculture



Noé KHOMÉRIKI

58.

Pierre Renaudel sur l'Insurrection géorgienne

(Extraits de son discours
prononcé à la Chambre des Députés le 29 janvier 1925)

« ...J'arrive à l'insurrection d'août 1924.
Ses causes naturelles d'abord.

J'ai entre les mains, pour la période de 1921 à 1924, un dossier considérable de terreur, arrestations, emprisonnements, fusillades. Les preuves sont nombreuses, mais je n'insiste pas sur cela, sauf pour dire que c'est la politique de répression, appliquée à la Géorgie par les bolcheviks de Russie et ceux de Géorgie qui ont pris le gouvernement, c'est cette politique qui a, comme toujours, provoqué l'insurrection d'août-septembre.....

On a nié l'importance de cette insurrection ; on a nié que les paysans et les ouvriers de Géorgie en fussent les acteurs, y eussent participé. On a prétendu que l'insurrection avait été le produit d'une action extérieure à la Géorgie même, qu'elle était due, d'une part, aux puissances impérialistes, dont vous êtes, monsieur le Président du Conseil, (M. Edouard Herriot), car, dans des documents qui ont été publiés à Moscou, en particulier dans la « Pravda », on indiquait que vous, et moi d'ailleurs, nous avions eu un rôle prépondérant dans la préparation de cette insurrection. (Sourires)...

Dès le 8 août, je recevais de mes amis de Géorgie une dépêche, expédiée de Constantinople, dans laquelle ils m'annonçaient qu'un certain nombre d'amis, que j'avais connus lors d'un voyage en Géorgie, en 1920, avant l'invasion, et qui avaient été faits prisonniers, venaient d'être fusillés dans les prisons de Tiflis. On me faisait part, en même temps, de ce qui s'était passé.

J'écrivis immédiatement à M. le Président du Conseil une lettre le priant d'intervenir auprès de la Société des nations.

Notre ami, M. Paul-Boncour, qui a eu naturellement aussi sa part d'injures, apportait à la Société des nations une protestation contre les événements qui se produisaient en Géorgie. (Applaudissements à l'extrême gauche, à gauche et sur divers bancs du centre)...

Mes amis géorgiens m'ont remis la statistique des prisonniers exécutés dans la ville de Tiflis : extraits de la prison de Métékhi, 138 ; extraits de l'hôpital de Métékhi, 12 ; extraits des prisons des tchekas, 24 ; extraits de la prison départementale, 10. Au total, 184 exécutions à Tiflis.

Dans la province de Mingrèlle et dans les autres provinces, il y a eu 451 exécutés.

Voici, enfin, un détail que je dirais savoureux, si le terme n'était un terme joyeux :

La famille portant le nom de Panlachvili, habitant le village de Rouissi, en Karthlie, fut entièrement exterminée :

Louis Panlachvili et son fils David, âgé de 16 ans; Jean Panlachvili, ses filles Thamar, 14 ans, et Souliko, 6 ans, et ses deux bébés de 4 et 3 ans;

Mme Julie Panlachvili, son fils Grégoire, 12 ans, et ses deux filles, Louise, 10 ans, et Irène, 8 ans;

Bardour Panlachvili, son fils, 11 ans, et ses trois filles, 5, 4 et 3 ans;

Joseph Panlachvili, sa femme, leurs filles, 12 ans, 5 ans, 4 ans, 3 ans;

Guéno Panlachvili, sa femme Marguarite, leur fille, 9 ans, leur garçon, 4 ans, et leur bébé, 3 ans;

Mme Dounia Panlachvili, sa mère, 60 ans; sa domestique, 14 ans.

Mme Anna Panlachvili, 23 ans. (Vives exclamations à l'extrême gauche et à gauche).

M. Mistral. — Quelle bande d'assassins !

M. Pierre Renaudel. — Ai-je accusé à tort, quand j'ai dit qu'on avait assassiné non pas seulement des prisonniers, mais des femmes et des enfants ? (Applaudissements à l'extrême gauche et à gauche.)

M. Pierre Renaudel. — Mais je reviens à ce que j'appellerai la question morale des prisonniers...

Comme le disait M. Cachin, il y a quelques jours : quand on fait l'insurrection et quand on fait appel à la violence, on sait à quoi on s'expose. On sait qu'on risque la répression. Mais, lorsque des hommes n'ont pas participé aux faits, et même en guerre s'ils y ont participé, mais s'ils sont prisonniers, on peut dire qu'alors leur existence est sacrée.

Or, les hommes qui étaient là ont-ils participé à l'insurrection ? Étaient-ils engagés dans l'insurrection ? Je ne parlerai pas de tous. M. Khomérikhi, dont je vous ai cité le nom, était une personnalité tout à fait remarquable. C'était l'ancien ministre de l'Agriculture du gouvernement géorgien; il a fait, dans l'ordre agraire, des choses excellentes, que je n'ai pas lieu, naturellement, d'exposer en ce moment. Or, M. Khomérikhi avait été arrêté en octobre 1923, vous entendez, un an avant l'insurrection.

M. Saloukvadzé, ancien député social-démocrate, avait été arrêté en 1922, deux ans avant l'insurrection.

M. Pagava, ancien député, avait été arrêté en janvier 1924, sept mois avant l'insurrection.

Enfin, Tchikvichvili, maire de Tiflis, avait été arrêté en juin 1924, trois mois avant l'insurrection.

Par conséquent ce sont bien des prisonniers sans défense que l'on a fusillés, et je dis que c'est là un acte contre l'humanité et la civilisation tout court. (Applaudissements à l'extrême gauche, à gauche et au centre.)

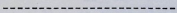


სამკლავიერო





სამგლევიარო ცნობა.



ჩვენი ყურნალი უკვე გამოსული იყო, როდესაც თბილისიდან მივიღეთ სამწუხარო ცნობა, საქ. ს.დ. პარფიის უხუცეს აქტიური წევრის, დამოუკიდებელ საქართველოს აღდგენისათვის დიდი მებრძოლის შალვა ბერიშვილის გარდაცვალების ამნავი.

შალვამ სამი ათეული წელი დაჰყო ციმბირის ცივ ნებსიდან საპყრბილეებში. სახჯელის მოხლის შემდეგ უკვე დაავადებული განაწამები ჩვენი შალვა დაბრუნდა საქართველოში, სადაც განიხილდა ხელისუფლების მიერ მუდმივ თვალყურის დევნებას და შევიწროებას.

89 წლის ასაკში უანჯულ ჩვენმა შალვამ სამუდამოთ დაგვტოვა და გული დაგვიდარდიანა.

"ჩვენი დროის" რედაქცია უცხადებს გულწრფელ სამძიმარს დამწუხრებულ ოჯახს და ნათესავებს.

ნეკროლოგი შემდეგ ნომერში.



ხამგლოვიარო განცხადებები.



--..--

1. 31 მარცხ ჰამგურგში გარდაიცვალა ექ. გ. კორძახია.
2. 14 აპრილს შრიუხელში გარდაიცვალა გრ. ხუჯაძე.
3. 15 აპრილს პარიზში გარდაიცვალა ანრი ბაჟუაშვილი.
4. 23 მაისს მიუნხენში გარდაიცვალა გ. მალდაკელიძე.
5. 18 ივნისს პარიზში გარდაიცვალა ლ. ვლდიაშვილი.
6. 23 ივნისს პარიზში გარდაიცვალა ა. აბაშიძე.
7. ივლისში ქალ. იხი-ღე- მუღინოში გარდაიცვალა ლუხი დადიანიხა .

ხაუკუნო განხვენება და ხახუფეველი მათ ხუღს,
 ხოლო ჩვენი თანაგრძნობა და ხამძიმარი მათ და-
 მწუხრებულ ჭირისუფლებს.

--..--

62.

"ჩვენი ღრობის" რედაქცია უღრმეს მადლობას უცხადებს: ყველა იმ პირებს, ვისი კეთილშობილობით და მეხებოთ ყურნალი განაგრძობს არსებობას.

მასხალები და ფულადი დახმარება უნდა გამოიგზავნოს მუქდები მისამართით:

L. PAGAVA
3, rue Adolphe Cherrioux
92 Issy les Moulinaux



46-42-48-23.

შემომწირველთა ხიის გაგრძელება.

1. პირ.უფლები და მცველ ხეჭვილიდან	2000	ფრ.
2. გრიკოლ კვარცხავა.....	1000	-
3. ნათელა ყორღანია.....	400	-
4. პავლე ვაშაძე.....	300	-
5. შოთა ბერეჟიანი.....	200	-
6. მარტა გეგეჭკორი ხფურუახა.....	150	-
7. მკობველი.....	160	-
8. შალვა ხანანაშვილი.....	100	-
9. ნიკო ურუშაძე.....	100	-

4.410 ფრ.

+ 1.121 -

გახავალი.

5.531 -

ავვისფოს ნომერი ფოსტის ხარჯებით: 3.810 ფრ.
(ხალაროშია: 1.721 ფრ. + 180 დოლარი).

ნაშთი..... 1.721 ფრ.

გვერდი:

1. პრეზიდენტის ხურათი.
2. 28 აგვისტო.
3. აგვისტოს მსხვერპლნი.....ნოე ყორღანია.
- 56 აგვისტო.....ლევან ფაღავა.
9. კათალიკოს ამბროსის ხურათი
10. გრემლი მდიოდა ხედისა..... დ. ფ.
11. ღელაო ღვთისავ, დაიფარე საქართველო კათ. ამბროს.ⁿ
13. ცნობა.
16. ფიქრები და განხჯები ხ. რუხეთზე.....დ.ფ.
25. ლენინის პიროვნების ანაფლოზია.
27. წერილები და ლექსი საქართველოდან.
35. ვაი ჩვენო ქართველის ბედო.....ლევ.ფაღავა.
50. ქართველ მოცეკვავეთა ხურათი.
51. თბილისის მოზარდი თაობის ბაღეფი პარიზში.
55. 1924 წლის აჯანყების 65 წლის თვი(ფრანგულად)
58. ლეჰუვაჟ პ. რენოღელის სიწყვა აჯანყებაზე.
60. ხამგლოვიარო.
62. შემომწირველთა სია და "ჩ.ღ-ის" ანგარიშები.



რედაქციაში-- დეკან თბილისი.

გეგმანი-- პრეტორი ინსტიტუტი

Redacteur: LOVAN PAGAVALI
3 rue Adolphe Chérioux
92130 Incy les Moulinaux

Hors commerce
N° 447.

Géant: P. Institut

8-927